

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

YASAMA DÖNEMİ

24

YASAMA YILI

2

ÇEVRE KOMİSYONU

TUTANAK DERGİSİ

16 Kasım 2011 Çarşamba

ÇEVRE KOMİSYONU

GÖRÜŞME TUTANAKLARI

16 Kasım 2011 Çarşamba

---0---

K O N U

	<u>Sayfa</u>
Türkiye Cumhuriyeti Çevre ve Orman Bakanlığı İle Makedonya Cumhuriyeti Çevre ve Fiziksel Planlama Bakanlığı Arasında Çevre Alanında İşbirliği Konusunda Mutabakat Muhtırasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı	1:4
Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Hırvatistan Cumhuriyeti Hükûmeti Arasında Çevre, Doğa, Su ve Ormanlık Alanında İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı	4:5
Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti İle Kırgızistan Cumhuriyeti Hükûmeti Arasında Çevre Koruma Alanında İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı	5:10
Türkiye Cumhuriyeti Çevre ve Orman Bakanlığı İle Avusturya Cumhuriyeti Federal Tarım Ormanlık Çevre ve Su Yönetimi Bakanlığı Arasında Çevre ve Ormanlık Alanında İşbirliği Mutabakat Muhtırasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı	10:19
Türkiye Cumhuriyeti Çevre ve Orman Bakanlığı ile Irak Cumhuriyeti Su Kaynakları Bakanlığı Arasında Su Alanı Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı	19:27
Türkiye Cumhuriyeti Çevre ve Orman Bakanlığı ile Irak Cumhuriyeti Ulaştırma Bakanlığı Arasında Meteoroloji ve Meteorolojik Araştırmalar Alanlarında Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı	27:29
Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Kosova Cumhuriyeti	29:31

Hükümeti arasında Çevre Alanında İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile İran İslam Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Doğal Kaynaklar ve Su Havzası Amenajmanı Üzerine Mutabakat Zaptınının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı

31:32

İÇİNDEKİLER

	<u>Sayfa</u>
BİRİNCİ OTURUM	1:32
Türkiye Cumhuriyeti Çevre ve Orman Bakanlığı ile Makedonya Cumhuriyeti Çevre ve Fiziksel Planlama Bakanlığı Arasında Çevre Alanında İşbirliği Konusunda Mutabakat Muhtırasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı	1:4
Mehmet Hilal KAPLAN (Kocaeli)	1:2
Gerekçe	2
Sedat KADIOĞLU (Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Müsteşar Yardımcısı)	3
İsmail CERİTLİ (Orman ve Su İşleri Bakanlığı Müsteşar Yardımcısı)	3
Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Hırvatistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Çevre, Doğa, Su ve Ormanlık Alanında İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı	4:5
Gerekçe	4
Sedat KADIOĞLU (Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Müsteşar Yardımcısı)	4:5
İsmail CERİTLİ (Orman ve Su İşleri Bakanlığı Müsteşar Yardımcısı)	5
Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kırgızistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Çevre Koruma Alanında İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı	5:10
Gerekçe	5:6
Sedat KADIOĞLU (Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Müsteşar Yardımcısı)	6
İsmail CERİTLİ (Orman ve Su İşleri Bakanlığı Müsteşar Yardımcısı)	6:7
Reşat DOĞRU (Tokat)	7
Osman KAHVECİ (Karabük)	7:8
Melda ONUR (İstanbul)	8
Selçuk ÖZDAĞ (Manisa)	8
Tülay BAKIR (Samsun)	8:9

Türkiye Cumhuriyeti Çevre ve Orman Bakanlığı İle Avusturya Cumhuriyeti Federal Tarım Ormanlık Çevre ve Su Yönetimi Bakanlığı Arasında Çevre ve Ormanlık Alanında İşbirliği Mutabakat Muhtırasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı	10:19
Gerekçe	10:11
Sedat KADIOĞLU (Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Müsteşar Yardımcısı)	11, 12:13, 15:16, 18:19
İsmail CERİTLİ (Orman ve Su İşleri Bakanlığı Müsteşar Yardımcısı)	12
Ahmet Kenan TANRIKULU (İzmir)	12
Eşref TAŞ (Bingöl)	13, 17
Abdurrahim AKDAĞ (Mardin)	13
Osman KAHVECİ (Karabük)	14, 16
Tülay BAKIR (Samsun)	14:15
Salih FIRAT (Adıyaman)	16
Reşat DOĞRU (Tokat)	17
Türkiye Cumhuriyeti Çevre ve Orman Bakanlığı ile Irak Cumhuriyeti Su Kaynakları Bakanlığı Arasında Su Alanı Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı	19:27
Gerekçe	19:20
İsmail CERİTLİ (Orman ve Su İşleri Bakanlığı Müsteşar Yardımcısı)	20, 25:26
Sedat KADIOĞLU (Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Müsteşar Yardımcısı)	20:21
Mehmet Hilal KAPLAN (Kocaeli)	21, 23, 27
Aslı ORAL (Dışişleri Bakanlığı Sınır Aşan Sular Daire Başkanı)	21:23, 26:27
Ahmet Kenan TANRIKULU (İzmir)	23:24
Muzaffer ÇAKAR (Muş)	24:25
Salih FIRAT (Adıyaman)	25, 27
Türkiye Cumhuriyeti Çevre ve Orman Bakanlığı ile Irak Cumhuriyeti Ulaştırma Bakanlığı Arasında Meteoroloji ve Meteorolojik Araştırmalar Alanlarında Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı	28:29
Gerekçe	28
İsmail CERİTLİ (Orman ve Su İşleri Bakanlığı Müsteşar Yardımcısı)	28
Ali KARATAŞ (Meteoroloji Genel Müdürlüğü Genel Müdür Yardımcısı)	28:29
Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Kosova Cumhuriyeti Hükûmeti arasında Çevre Alanında İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı	29:31
Gerekçe	29:30
Sedat KADIOĞLU (Çevre ve Şehircilik Bakanlığı	

Müsteşar Yardımcısı)		30
Ahmet Kenan TANRIKULU	(İzmir)	30
Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile İran İslam Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Doğal Kaynaklar ve Su Havzası Amenajmanı Üzerine Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı		31:32
Gerekçe		31
İsmail CERİTLİ (Orman ve Su İşleri Bakanlığı Müsteşar Yardımcısı)		31:32

Açılma Saati: 10.33

Kapanma Saati: 12.05

16 Kasım 2011, Çarşamba

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 10.33

BAŞKAN: Erol KAYA (İstanbul)

BAŞKAN VEKİLİ: Osman KAHVECİ (Karabük)

SÖZCÜ: Sebahattin KARAKELLE (Erzincan)

KÂTİP: Aydın ŞENGÜL (İzmir)

-----0-----

BAŞKAN – Değerli Komisyon üyelerimiz, kıymetli Hükûmet temsilcileri, değerli basın mensupları, öncelikle hepinize hoş geldiniz diyorum.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Çevre Komisyonumuzun 24'üncü Yasama Dönemi 2'nci toplantısını açıyorum. Yeterli çoğunluğumuz vardır.

Gündemimize geçmeden önce bazı bilgiler vermek istiyorum

Üç konuda bilgi sunuldu.

(Ses kaydındaki arıza nedeniyle bu bölümde deşifre yapılamamıştır.)

BAŞKAN – Tasarıların tümü ikili anlaşma, Makedonya, Hırvatistan, Kırgızistan, Avusturya, Irak, Kosova ve İran'la ilgili imzalanan anlaşmalar.

Görüşeceğimiz tasarıların birçoğu 23'üncü Yasama Döneminde Meclis Başkanına sunulmuş ancak kanunlaşamadığı için kadük olmuştur. Bu yasama döneminde yenilenmişlerdir.

Gündemimizin ilk tasarısı, Türkiye Cumhuriyeti Çevre ve Orman Bakanlığı İle Makedonya Cumhuriyeti Çevre ve Fiziksel Planlama Bakanlığı Arasında Çevre Alanında İşbirliği Konusunda Mutabakat Muhtırasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı.

Tasarı 23'üncü Yasama Döneminde Meclis Başkanlığına sunulmuş –az evvel de ifade ettiğim gibi- kadük olmuştur.

Öncelikle genel gerekçeyi okutuyorum:

MEHMET HİLAL KAPLAN (Kocaeli) - Bir şey arz edebilir miyim?

BAŞKAN – Usul noktasında mı?

MEHMET HİLAL KAPLAN (Kocaeli) – Evet.

BAŞKAN - Buyurun.

MEHMET HİLAL KAPLAN (Kocaeli) – Geçmiş dönemden kalan bu tasarıların yeniden yapılanıp önümüze gelirken Bakanlığımızın isminin değiştiğini hepimiz biliyoruz ama ne yazık ki tüm kanun tekliflerinde bakanlık hâlen eski bakanlığın ismi olarak kalıyor. Arkadaşlarımızın bu konuda daha duyarlı olmasını istiyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Şimdi, bunlar tabii öncelikle böyle imzalandıkları için bu tespitinizi daha önce, siz gelmeden evvel de konuştuk, bu konuda bizim, komisyon olarak yapacak herhangi bir şeyimizin olmadığını ifade edelim, yani hükümetler olarak böyle imzalandığından dolayı.

Bu bilgiyi size arz etmiş olalım.

Genel gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

"Türkiye Cumhuriyeti Çevre ve Orman Bakanlığı ile Makedonya Cumhuriyeti Çevre ve Fiziksel Planlama Bakanlığı Arasında Çevre Alanında İşbirliği Konusunda Mutabakat Muhtırası" 21 Mart 2007 tarihinde Üsküp'te imzalanmıştır.

Söz konusu Mutabakat Muhtırası çerçevesinde, doğa koruma, çevresel mevzuatın ve çok taraflı çevresel anlaşmaların uygulanması ve icrası, hava, gürültü ve su kirliliği, su, atık su ve katı atık yönetimi, çevre teknolojilerinin geliştirilmesi, tehlikeli kimyasal maddeler, çevresel etki değerlendirmesi, çevre eğitimi, çevre alanında AB Müktesebatının uyumlaştırılması gibi konularda iki ülke arasında işbirliği yapılması öngörülmektedir.

Mutabakat Muhtırası'nda, Tarafların, ortak bilimsel/teknik bilginin, deneyimler ve teknik personelin, araştırmaların ve profesyonel literatür ve yayınların paylaşımı, birleşik program ve projelerin tanımlanması ve uygulanması, eğitim programlarının, seminerlerin, uzman toplantılarının, çalışma gezilerinin ve ziyaretlerinin düzenlenmesi gibi yollarla işbirliğini geliştirmeleri hususlarına yer verilmektedir.

"Türkiye Cumhuriyeti Çevre ve Orman Bakanlığı ile Makedonya Cumhuriyeti Çevre ve Fiziksel Planlama Bakanlığı Arasında Çevre Alanında İşbirliği Konusunda Mutabakat Muhtırasının onaylanması ile Türkiye ile Makedonya arasında çevre alanında ilişkilerin daha ileriye götürülmesi mümkün olacaktır.

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, bildiğiniz gibi, uluslararası anlaşmalar esas komisyon olarak Dışişleri, biz tali komisyon olarak bu tasarıları görüşüyoruz.

Anlaşma olduğu için tasarı 3 maddeden oluşuyor. Bu nedenle İç Tüzük'ün 23'üncü maddesi ne göre tümü üzerinde görüşmemizin daha uygun olacağını düşünüyorum.

Uygun görürseniz tasarının tümü üzerinde görüşme yapılmasını oylarınıza sunarım: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Oy birliğiyle kabul edilmiştir.

Şimdi, isterseniz Bakanlıktan gelen temsilcilerimize söz verelim.

Sayın Müsteşarım, buyurun.

ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI SEDAT KADIOĞLU
– Sayın Başkanım, komisyonumuzun çok kıymetli üyeleri; biraz önce sizin de buyurduğunuz gibi Makedonya'yla ilgili olarak yapılan ikili iş birliği protokolü kapsamında, özellikle çevre alanında su, hava, katı atık, tehlikeli atıklar, çevresel etki değerlendirme başta olmak üzere, daha sonra da Avrupa Birliği sürecinde -ki biliyorsunuz Makedonya da bizim gibi Avrupa Birliğine aday bir ülke- mevzuatın da uyumlaştırılması açısından böyle bir iş birliği protokolü hazırlanmıştır.

Bu protokol imzalandıktan sonra çalışma grupları oluşturulacak, çalışma grupları oluşturulduktan sonra her konu bazında teknik çalışmalar başlatılacaktır. Bu protokolün süresi beş yıldır. Bir aksilik olmadığı durumda ya da herhangi bir taraftan yazılı ya da sözlü olarak bir itiraz olmadığı müddetçe otomatikman bu protokol beş yıl daha uzatılacaktır.

Tabii, biz bakanlık olarak bu protokolün çıkarılmasından yanayız çünkü Makedonya'yla çevre alanında iş birliğimizi biz geliştirmek istiyoruz.

Arz ederim efendim.

BAŞKAN – Sayın Müsteşarım, buyurun.

ORMAN VE SU İŞLERİ BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI İSMAİL CERİTLİ – Sayın Başkanım, komisyonumuzun kıymetli üyeleri; tabii, daha önce, ayrılmadan önce imzalanmış bir tasarıydı, şimdi her iki bakanlığımızı da ilgilendiren hususlar var. Biz de ağırlıklı su yönetimi ve orman hususlarında bazı çalışmalarla bu tasarıda, bu süre içerisinde yer alacağız. Konulan alanlar, bu bitki, flora, fauna türlerinin korunması, su havzalarının yönetimi, fidan yetiştiriciliği gibi konularda da Orman Su İşleri Bakanlığımız Makedonya'yla ve oranın ilgili kurumlarıyla gerekli iş birliğini yürütecektir. Sanıyorum bu şekliyle giderse Çevre ve Şehircilik Bakanlığıyla koordinasyon içerisinde efendim.

Arz ediyorum.

BAŞKAN – Diğer bakanlıklardaki arkadaşlarımızın eklemek istedikleri bir husus var mıdır? Yok.

Üyelerimizden söz almak isteyen veya soru sormak isteyen arkadaşlarımız? Yok.

Tasarıyı oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Oy birliğiyle kabul edilmiştir.

Bu arada, değerli arkadaşlar, daha önce usulden söylenilen bir husus ama tekrarında fayda görüyorum. İmza kartonu sizlere dolaştırılacak. İmza kartonunda herhangi bir şekilde şerh koymak

isteyen, muhalif olan arkadaşlarımız varsa muhalefet şerhini de yazarlarsa ve daha sonra bize ulaştırırlarsa seviniriz.

Teşekkür ediyorum.

Gündemimizin 3'üncü sırasında yer alan sözleşme, Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Hırvatistan Cumhuriyeti Hükûmeti Arasında Çevre, Doğa, Su ve Ormancılık Alanında İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı.

Genel gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Hırvatistan Cumhuriyeti Hükûmeti Arasında Çevre, Doğa, Su ve Ormancılık Alanında İşbirliği Anlaşması 18 Şubat 2009 tarihinde Ankara'da imzalanmıştır.

Söz konusu Anlaşma çerçevesinde, iki ülke arasında iklim değişikliği, biyolojik çeşitliliğin korunması, toprak koruma, nehir havzası yönetimi ve rehabilitasyonu, çevre kirliliğini önleme ve kontrol, büyük endüstriyel kazaların etkilerine karşı Önlem, hazırlık ve tepki, bütünleşik kıyı alanları yönetimi, doğa koruma, korunan alanların yönetimi ve planlanması ve biyosfer rezervleri, ulusal mevzuatın Avrupa Birliği çevre müktesebatıya uyumlaştırılması gibi alanlarda işbirliği yapılması öngörülmektedir.

Taraflar, yukarıda bahsekonu alanlarda teknik uzman değişimi ve eğitimi ile işbirliğini geliştireceklerdir.

Anlaşma ile Türkiye ve Hırvatistan arasında çevre, doğa, su ve ormancılık alanındaki ilişkilerin daha ileriye götürülmesi mümkün olacaktır.

BAŞKAN – Yine, İç Tüzük'ün 23'üncü maddesi uyarınca tasarının tümü üzerinde görüşme yapılmasını oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Oy birliğiyle kabul edilmiştir.

Öncelikle bakanlık temsilcilerine söz veriyorum.

Buyurun.

ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI SEDAT KADIOĞLU – Hırvatistan'la tabii başta iklim değişikliği olmak üzere, ki şu anda Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi kapsamında zaten Hırvatistan'la biz bir grup oluşturduk, "CENTER grup" diye. Bu grup hâlinde uluslararası arenada da biz çalışmalarımızı yürütüyoruz.

Diğer taraftan tabii çevre eğitimi, kimyasallar, çevre bilgi sistemi, ki çok önemlidir bu konuda Hırvatistan'la çalışmayı düşünüyoruz, Makedonya'da olduğu gibi Hırvatistan da biliyorsunuz Avrupa

Birliğine aday ki muhtemelen kısa sürede tam üye olacak, Avrupa Birliği müktesebatına uyumlaştırılması konusunda da yine çalışmalarımız devam edecek.

Biz bakanlık olarak bu protokolün çıkması yönünde görüş veriyoruz.

Arz ederim efendim.

BAŞKAN – Sayın Müsteşarım, buyurun.

ORMAN VE SU İŞLERİ BAKANLIğI MÜSTEŞAR YARDIMCISI İSMAİL CERİTLİ – Sayın Başkanım, aynı şekilde Makedonya'yla ilgili ifadelerimizde olduğu gibi, burada da orman, su hususlarında yine çalışmalarımız devam edecektir. Aynı şekilde katılıyoruz, kabul ediyoruz efendim.

Saygılar.

Arz ediyorum.

BAŞKAN – Diğer bakanlık temsilcilerimizden bu konuyla ilgili herhangi bir ilave bilgisi olan? Yok.

Üyelerimizden soru sormak isteyen, söz almak isteyen arkadaşlarımız? Yok.

Tasarıyı oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Oy birliğiyle kabul edilmiştir.

4'üncü gündem maddemiz Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti İle Kırgızistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Çevre Koruma Alanında İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı.

Genel gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

"Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kırgız Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Çevre Koruma Alanında İşbirliği Anlaşması" 27 Mayıs 2009 tarihinde Bişkek'te imzalanmıştır.

Bahsekonu anlaşma çerçevesinde, iki ülke arasında enerji üretimi ve endüstriyel kaynaklı hava kirliliğinin azaltılması ve izlenmesi, çevresel etki değerlendirme, stratejik çevresel değerlendirme, su havzaları yönetimi ve rehabilitasyonu, mera ıslahı, sulak alanların korunması ve yönetimi, uluslararası kriterlere uygun korunan alanların kurulması, ekoturizm, biyolojik çeşitlilik, doğal kaynak yönetimi, erozyon kontrolü ve çölleşme ile mücadele, iklim değişliği, su, atık su ve katı atık yönetimi, temiz enerji kaynakları, fidan üretimi ve ağaçlandırma gibi alanlarda işbirliği yapılması öngörülmektedir.

Taraflar, uzlaşılabilir alanlarda ortak bilimsel ve teknik programlar, teknik uzman değişimi ve eğitimi ile işbirliğini geliştireceklerdir.

"Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kırgız Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Çevre Koruma Alanında İşbirliği Anlaşmasının onaylanmasıyla Türkiye ile Kırgızistan arasında çevre koruma alanındaki ilişkilerin daha ileriye götürülmesi mümkün olacaktır.

BAŞKAN – Yine, 3 maddeden oluşan bir anlaşma: Uygunluk, yürürlük ve yürütme maddeleri.

İç Tüzük'ün 23'üncü maddesi uyarınca tasarının tümü üzerinde görüşülmesini oylarınızı sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Oy birliğiyle kabul edilmiştir.

Bakanlık temsilcilerimizden bu konuda bilgi alalım.

Bir de şunu size ben sormuş olayım, arkadaşlar sormuyorlar: Yani bu sözleşmelerden sonra ülkeler arasındaki hangi iş birlikleri öngörüyorsunuz, böyle bir hedefiniz, stratejiniz var mı?

ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI SEDAT KADIOĞLU
– Çok teşekkürler Sayın Başkanım.

Ben hemen bununla ilgili olarak somut bir iki örnek vereyim.

BAŞKAN – Kırgızistan'ı ben biraz bildiğim için...

ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI SEDAT KADIOĞLU
– Örneğin bir Avrupa Birliği sürecinde biz başladığımızda Romanya ve Bulgaristan'la da benzer bizim ikili iş birliği protokollerimiz vardı. Tabii Romanya'nın Avrupa Birliği sürecindeki deneyimlerini almak için biz periyodik olarak sektörel bazda su, hava, atık ve ÇED konularında, çevrenin diğer konularında periyodik olarak altı ayda bir toplantılar yapıyorduk ya Romanya'da ya Türkiye'de ya Bulgaristan'da ya Türkiye'de. Dolayısıyla onların o gelişmelerini takip etmek ve bir yol haritası çizmek adına böyle bir iş birliğini yapmıştık. Benzer çalışmalarını biz bu ülkelerle de yapmak istiyoruz.

Ben eminim ki bu ikili iş birliği protokolleri imzalandığı zaman ülkelerin deneyimi, uzmanların paylaşımı ya da uzmanların deneyimleri orada görülecek, sektörel bazda ülkeler deneyimlerini onlara aktaracaklar. Bu manada, bu ikili iş birliği protokollerinin imzalanması ülkeler açısından fayda mütalaa etmektedir.

Arz ederim Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Peki.

Buyurun.

ORMAN VE SU İŞLERİ BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI İSMAİL CERİTLİ – Sayın Başkanım, Sayın Vekilimiz bizde genel müdür iken, orman genel müdürü iken başlatılan çalışmalar vardı efendim, Suriye'yle olduğu gibi yangında mücadele ve yönetim sistemleri. Bu kapsamda çölleşmeyle mücadele, yangın yönetim sistemleri, fidan, mera ıslahı ve su havzalarının yönetimi hususlarında karşılıklı yapılan planlar ve programlar çerçevesinde kurumsal kapasiteyi

karşılıklı olarak geliştirmek ama ağırlıklı olarak da karşı tarafın kurumsal kapasitesini geliştirmek üzere birtakım programlar uygulayacağız efendim Orman ve Su İşleri Bakanlığı olarak.

BAŞKAN – Söz almak isteyen, soru sormak isteyen?

Sayın Doğru, buyurun.

REŞAT DOĞRU (Tokat) – Şimdi, efendim, Kırgızistan, biliyorsunuz o bölgenin en zayıf ve fakir bir ülkesi, siz de yakinen biliyorsunuz. Şimdi, bu anlaşmayla beraber, sayın bakanlık temsilcileri de buradayken, şimdi oradaki bu konuyla ilgili olan insanları Türkiye'ye davet etmek lazım. Yani bu bir TİKA projesi içerisinde olabilir veya başka bir proje içerisinde olabilir. Geçmiş dönemlerde de bununla ilgili, mesela bir KOBİ'yle ilgili, Sayın Bakan da bilir, epey bir uzman davet etmiştik biz buraya ve bayağı da etkili olmuştu. Tahmin ediyorum ki bu konularla ilgili olarak da en azından Bakanlık bu protokoller imzalandıktan sonra, kendi teklifleri üzerine, belki oradan teklif gelmeyebilir çünkü oradan insanların buraya gelip gitmesinin çok büyük masrafları var, o masrafları karşılayamayabilirler ama Türkiye olarak onların uzmanlarının bazılarını Türkiye'ye davet edip bu yönde çalışma yaptırılabilirse ben daha fazla etkili olacağını ve ikili ilişkilerin daha iyi gelişeceğini düşünüyorum. Çünkü mesela Kırgızistan'da bir "Issık Gölü" diye bir yer var. Issık Gölü dünya harikası bir yer ama çok süratli bir şekilde ekolojik dengesi bozuluyor oranın. Yani o noktalarda, oranın korunması ve diğer bölgelerdeki su kaynaklarının korunması noktasında veya o çevrenin korunması noktasında çok büyük faydası olacağını düşündüğüm için bu teklifi yapmak istedim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Ben teşekkür ederim Sayın Bakanım.

Sayın Kahveci, buyurun.

OSMAN KAHVECİ (Karabük) – Sayın Başkanım, komisyonun değerli üyeleri, değerli Hükümet temsilcileri; ben de hepinizi sevgiyle saygıyla selamlıyorum.

Gerçekten orman, çevre ve doğa gibi bu üçlü alanlar ülkeleri, insanları, toplumları çok kolay birbirlerine yaklaştırabilen, hiçbir menfaat düşünülmeyen, çok sıcak diyalog kurulabilen olaylardır. Onun için, ne kadar karşı fikirde olan, anlaşamadığımız ülkeler varsa işin içine doğa girdiği zaman, işin içine orman girdiği zaman, işin içine çevre girdiği zaman insanların ortak problemleri, ortak değerleri olduğundan dolayı da bu alanlarda çok kolay iş birliği ve ikili çalışmalar yapılabilir. Bu çerçevede Türkiye'de de biz, özellikle Balkanlar'da, Türki cumhuriyetlerde hem onların geçmişte yaptıklarını hem de ülkemizdeki bilgi ve deneyimleri paylaşmak suretiyle bu ikili anlaşmalarda çok sıcak ilişkiler kurulabilir.

Az önce Sayın Bakanımızın dediği gibi, ben eski görevimdeyken Türki Cumhuriyetleri Ormancılık Birliğini kurmaya kalktım. Oranın genel müdürlerini topladım, Balkanlar'a gittik başta Makedonya, Bosna-Hersek olmak üzere, oralarda sıcak ilişkiler kurduk. Onları bütün masraflarımızı

bakanlığımızdan karşılamak üzere ülkemize davet ettik. Onlarla bir hafta yapmış olduğumuz çalışmaları gösterdik ve onlara dedik ki: Bunların içerisinde siz neredesiniz? Bizim de nerede olduğumuzu gördünüz. Bu şekilde hemen bu ikili anlaşmalarla.. Bu bir resmî dayanak da oluyor. Böylesi sıcak ilişkiler kurmak için çevre ve ormancılık alanı çok istisnai bir alan. Onun için, bu anlaşmalar gerçekten hem ülkeleri birbirlerine yaklaştırıyor hem de bu alanlardaki mesleki bilgi, değişim çok rahat sağlanabiliyor. Onun için de bir nevi Balkanlar' da da, Türki cumhuriyetleri' nde de her iki bakanlığımız bu çerçevede çok sıcak ilişkiler kurdu ve bu ilişkiler devam ediyor.

Ben komisyonu bu yönde bilgilendirmiş olayım.

BAŞKAN – Ben sırayla söz vereceğim.

Melda Hanım, buyurun.

MELDA ONUR (İstanbul) – Sayın Vekilim, teşekkür ederim. Doğru bir noktaya temas ettiler. Yabancı ülkelerle çevre, orman, su konuları hakikaten sıcak ilişki kurmanız için önemli ama aynı sıcak ilişkiyi kendi vatandaşımızla da kurabilmek için, özellikle çevre, orman, su konularında, hidroelektrik santraller konularında biz Çevre Komisyonu üyelerine çok görev düşüyor çünkü bu sıcak ilişki ne yazık ki polis gücü, coptan öteye gidemiyor. Bu konu önümüzdeki günlerde umarım daha duyarlı bir şekilde dile gelir bu Komisyonunda.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Ben teşekkür ediyorum.

Buyurun.

SELÇUK ÖZDAĞ (Manisa) – Sayın Başkan, değerli üyeler; bu ikinci toplantımız. Toplantımız hayırlara vesile olsun inşallah.

Kırgızistan' la ilgili bu anlaşma gündeme gelince benim de aklıma Cengiz Aytmatov, Muhtar Şahanov ve Muhtar Avezov geldi. Bunlar Kazakistan' ın ve Kırgızistan' ın çok ünlü 3 büyük romancısı, aynı zamanda dünya çapında romancılar. Bunların şöyle bir özelliği var, özellikle Cengiz Aytmatov ve de Muhtar Şahanov, bunlar çevreci yazarlar, hayvanlara karşı duyarlı olan insanlar, çevreye karşı duyarlı olan insanlar. Eğer Kırgızistan' ı ve Kazakistan' ı öğrenmek istiyorsak Cengiz Aytmatov' u, Muhtar Şahanov' u ve Muhtar Avezov' u okumamız gerektiğini düşünüyorum ve özellikle 2 yazar rahmetli olduğu için kendilerini de rahmetle anıyorum. Bu şahısları da okumaya davet ediyorum.

BAŞKAN – Peki, efendim.

Tülay Hocam, buyurun.

TÜLAY BAKIR (Samsun) – Efendim, ben şunu söylemek istiyorum: Aslında bizim, tabii, Demirperdenin yıkılmasından sonra mevcut uluslararası kongrelerimizde hatta bizim kurduğumuz Avrasya Gastroenteroloji Derneği aracılığıyla bizim Türki cumhuriyetlerle çok yakın bilimsel iş birliğimiz var ve biz 19 Mayıs Üniversitesinde de birçok ülkeden gelenlere ihtisas veriyorduk, bunlar

güzel şeyler ama genelde burada benim görebildiğim, ben sürekli bir şekilde siyasetle üniversiteyi bir araya getirmeye çalışıyorum kafamda, hâlen bütünleşemedim, aslında biz o kongrelerde çok daha güncel bir şekilde bütün problemleri zaten tartışıyoruz, herkes kendi eksikliğini oralarda görüyor. Görebildiğim kadarıyla bence bu anlaşmaların asıl olarak bu ülkeler arasındaki siyasi ilişkilerin geliştirilmesinde asıl büyük yararı var ama söylemek istediğim şu: Bu kadar temiz, güzel, iyi konular, bakınca kimsenin itiraz edecek hâli yok. Peki, neden durmadan kadük hâle geliyor? Aşağı yukarı bir ayı geçti benim Mecliste gördüğüm, gelen uluslararası anlaşmaları biz görüşmeden gün bitiyor. Bunu asıl konuşmamız lazım. Bunları şimdi burada yapacağız, yine bir sürü zaman... Eğer yine bunlar kadük kalıp Mecliste görüşülemezse o zaman bu emeğe de yazık, o insanlara verilen söze de yazık. Şimdi, bize bu durumu yapsalar... Biz ne diyoruz? Hırvatistan bizi 3-0 yendi, moralimiz bozuluyor. Şimdi, bizim onlarla yaptığımız bir anlaşma üç sene, dört sene onların meclislerine sırf kavga, dövüş yüzünden gelemezse, orada insanların birbirini kırmasını... Gece saat kaçtı evimize gittiğimiz zaman? O zaman yazık yani, bunları konuşmamızın da bir anlamı yok. Bence o zaman bu anlaşmaların sayısını azaltalım bu durumda, mademki görüşemiyoruz, mademki sürekli kadük duruma düşüyor, o zaman getirmeyelim bunları ve biz yine bilimsel toplantılarla, aynı şekilde diğer bakanlıklarımız da onlarla bilimsel toplantılar düzenler, böyle de bırakalım. Yani gerçekten bunlar eğer önemliyse bu Meclise getirelim, hiç olmazsa bu anlaşmalarda, bıraktım başka yasaları, öncelik verelim efendim bunlar bir an önce görüşülsün. Ben bundan endişeliyim.

Saygılarımı sunuyorum.

BAŞKAN – Peki, ben teşekkür ediyorum.

Buyurun.

SALİM FIRAT (Adıyaman) – Hoca'mızı tabii bu konuda destekliyorum, şöyle destekliyorum: İşte, Genel Kurulda önümüze geliyor uluslararası anlaşmalar, onlarca geliyor ama hiçbirini görüşülmeden tekrar kadük hâlde kalıyor.

Şimdi, burada benim Hükûmete aslında bir önerim var. Zaten kanun hükmünde kararname ile bir sürü yasa çıkarabiliyoruz. Bunlar da izlediğimiz kadarıyla o kadar da ciddi yasalar... Ciddi yasadır ama her yasa ciddidir aslında ama o kadar ciddi anlaşmalar gibi görünmüyor. Madem böyle, o zaman Meclisi bununla işgal etmektense kanun hükmünde kararnameyle bu konularda Hükûmete yetki verelim, hepsini çıkarsın.

BAŞKAN – Ben, öncelikle hepinize teşekkür etmek istiyorum, yani hassasiyetlerinizden dolayı. Parlatonun çalışma, çevreye duyarlı olmak ve uluslararası ilişkilerde çevre olarak daha fazla birbirimize yakınlaşmaya vesile olması temennimizi tekrarlamak hoş bir şey ama kanun hükmünde kararnameler bir iç hukuk içerisinde, Anayasa'dan alan bir hadise. Dolayısıyla uluslararası bir sözleşmeyi kanun hükmünde kararname olarak herhâlde mümkün olmayan bir hadise.

Şunu da söyleyeyim, ben Hükûmet temsilcilerimizden şunu rica edeyim: Bunları mutlaka uyguluyorsunuzdur, yani uygulanabilenler uygulanıyordur. İstirhamım şu: Bir dahaki toplantıya bundan sonraki süreçte bize veya diğer komisyon üyelerimize varsa, uygulama boyutları ve gelecekle ilgili projeksiyonunuz varsa bunları da bize verirseniz sevinirim.

Uluslararası bir birlik başkanlığı yaptım. Ben arkadaşlarımızla paylaşmak adına söyleyeyim, Kırgızistan'ı bu anlamda önemsediyimi söylüyorum. Biz Kırgız belediyelerimize, her yıl Türkiye'ye getirerek Türk Dünyası ve Belediyeler Birliği olarak onlara burada eğitimler veriyorduk. Yani bu manada işte diğer Azerbaycan'dan, Makedonya'dan, bir sürü farklı ülkelerden geliyor. Türkiye'de hamdolsun, yani hakikaten tecrübe birikimini paylaşmak ve onların tecrübesini almak adına hoş şeyler. Bakanlıklarımızın da varsa, bu tür bilgileri olursa hoş olur.

Teşekkür ediyorum.

Başka söz alan arkadaşımız olmadığına göre tasarımı oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Oy birliğiyle kabul edilmiştir. Hayırlı olsun.

Gündemimizin 5'inci maddesi yine Türkiye Cumhuriyeti Çevre ve Orman Bakanlığı İle Avusturya Cumhuriyeti Federal Tarım Ormancılık Çevre ve Su Yönetimi Bakanlığı Arasında Çevre ve Ormancılık Alanında İşbirliği Mutabakat Muhtırasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı.

Genel gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

"Türkiye Cumhuriyeti Çevre ve Orman Bakanı ile Avusturya Cumhuriyeti Federal, Tarım, Ormancılık, Çevre ve Su Yönetimi Bakanı Arasında Çevre ve Ormancılık Alanında İşbirliği Mutabakat Muhtırası" 18 Haziran 2009 tarihinde Viyana'da imzalanmıştır.

Söz konusu Mutabakat Muhtırası çerçevesinde; Avrupa Birliği Çevre Müktesebatı'nın uyumlaştırılması ve uygulanması, su kalitesi ve atık su arıtımı, iklim değişikliği ile mücadele, çevresel etki değerlendirme, milli parklar vb. korunan alanlar, eko-turizm, korunan alanlardaki biyolojik çeşitlilik, peyzaj düzenleme, çığ ve toprak kaymalarının önlenmesi ve bunlarla mücadele edilmesi, yaban hayatı yönetimi ve Ulusal Ormancılık Programı'nın uygulanması gibi konularda iki ülke arasında işbirliği yapılması öngörülmektedir.

Mutabakat Muhtırası'nda, Tarafların; kurumsal ve teknik kapasite artırımı, ortak bilimsel ve teknik araştırmalarda bulunulması, işbirliği projelerinin ayrıntılı geliştirilmesi, bilimsel veya teknik bilgi ve belge değişimi, profesyonel heyetlerin, bireysel uzmanların, akademisyenlerin, bilimsel araştırmacıların ve sivil toplum kuruluşlarının üyelerinin değişimi, konferans, sempozyum, ders ve

sergi organizasyonları ve Mutabakat Muhtırası çerçevesinde öngörülen işbirliğinin daha detaylı hale getirilmesini içeren iki yıllık Çalışma Programlarının oluşturulması gibi yollarla işbirliğini geliştirmeleri hususlarına yer verilmektedir.

"Türkiye Cumhuriyeti Çevre ve Orman Bakanı ile Avusturya Cumhuriyeti Federal, Tarım, Ormancılık, Çevre ve Su Yönetimi Bakan Arasında Çevre ve Ormancılık Alanında İşbirliği Mutabakat Muhtırasının onaylanmasıyla, Türkiye ile Avusturya arasında çevre ve ormancılık alanındaki ilişkilerin daha ileriye götürülmesinin mümkün olacağı düşünülmektedir.

BAŞKAN – Yine, tasarımız 3 maddeden oluşuyor: Uygunluk, yürürlük ve yürütme maddeleri.

İç Tüzük'ün 23'üncü maddesi uyarınca tasarının tümünün görüşülmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Oy birliğiyle kabul edilmiştir.

Bakanlık temsilcilerimizden yine bilgi isteyelim.

Sayın Müsteşarım, buyurun.

ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI SEDAT KADIOĞLU
– Teşekkürler Sayın Başkanım.

Avrupa ülkelerinin çoğuyla hemen hemen çevre alanında bizim ikili iş birliği protokolümüz var ancak Avusturya'yla yapılan bu çalışma son zamanlarda çevre faslının da açılması yönündeki bu iş birliğini daha da güçlendirmek maksadıyla biz 2007 yılında böyle bir çalışma başlattık, 2009 yılında da bu protokol 2 sayın bakanımız tarafından imzalandı.

Burada ağırlıklı olarak iklim değişikliği olmak üzere, ki Avrupa Birliği iklim değişikliğine çok önem veriyor, hava, katı atık, atık suyla ilgili olarak çalışmalar başta olmak üzere, bir de şu anda Avrupa Birliği müktesebatı çerçevesinde yürütülen bazı Twinning projeleri var, "eşleştirme projeleri" dediğimiz projeler var. Şu anda protokolün yürürlüğe girmemesine rağmen bizim şu anda Avusturya'yla yaptığımız bazı ikili iş birliği çalışmaları var. Örneğin Twinnig projelerini yapıyoruz onlarla başta hava kalitesi olmak üzere. Dolayısıyla bu protokol yürürlüğe girdiği zaman diğer alanlarda da bu çalışmalarımızı yürütmeyi düşünüyoruz ve çalışma gruplarını oluşturacağız.

Biraz önce Kırgızistan'la olduğu gibi, aslında biz mesela Azerbaycan'la çok güzel bir çalışma yapıyoruz. Her yıl onlardan uzmanlar geliyor, biz uzmanlarımızı gönderiyoruz, çevre alanında eksiklerimiz bu yönde tamamlanıyor. Burada da yine bu protokol yürürlüğe girdiği zaman biz onların deneyimlerini alacağız, kendi deneyimlerimizi de onlara vereceğiz. Bu şekilde, bu protokolün imzalanmasını biz arzuluyoruz efendim.

Arz ederim.

BAŞKAN – Peki.

Buyurun Sayın Müsteşarım.

ORMAN VE SU İŞLERİ BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI İSMAİL CERİTLİ – Sayın Başkanım, bizim bu Avusturya'yla olan anlaşmada iki önemli temel konumuz var. Bir tanesi doğal koruma çalışmaları, doğal koruma ve millî parklar bir diğeri de su kalitesiyle ilgili. Tabii, doğa koruma çalışmaları içerisinde yaban hayatının korunması, iyileştirilmesi, millî parklar, bitki ve hayvan türlerinin geliştirilmesi gibi hakikaten evrensel anlamda da çok ehemmiyet taşıyan hususlar var karşılıklı geliştireceğimiz ancak bir bilgi arz etmek istiyorum bu su kalitesiyle ilgili. Su kalitesi çalışmaları Türkiye'de çok farklı kurumlar eliyle ve parça parça yürütülüyordu. Yeni yapılanmayla birlikte Su Yönetimi Genel Müdürlüğümüzün bünyesinde su kalitesi merkezî veri tabanı sistemi, zaten çalışılıyordu ama kuruldu, Elektrik Enerjisi Kalite Enstitüsü idaresi enstitüsü şeyin bir parçasıydı su kalitesiyle ilgili veri sağlayan, o da kapatıldı, Devlet Su İşlerine birtakım şeyleri aktarıldı, meteorolojiden sağlanan veriler. Bunların hepsini -tarım, sağlık ve diğerleri dâhil- tek merkezden verilerini alabilecek ve Türkiye'deki sularımızın hem havza bazında hem bölge bazında kalitesini izleyebileceğimiz ve tedbirleri alabileceğimiz bir veri tabanı da kurduk ve geliştiriyoruz. Bu manada da sanıyorum alacaklarımız var ama Avusturya'yla yapılacak olan iş birliğinde kendilerine katkı sağlayacağımız hususların da olduğunu düşünüyorum.

Arz ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Söz almak isteyen veya soru sormak isteyen arkadaşımız?

Sayın Bakanım, buyurun.

AHMET KENAN TANRIKULU (İzmir) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Ben, değerli Hükümet temsilcilerine sadece bilgilennemek maksadıyla, zatıalınız vasıtasıyla bir soru yöneltmek istiyorum. Şimdi, bu iki bakanlık ayrıldıktan sonra, önce Çevre ve Orman Bakanlığıydı şimdi Çevre ve Şehircilik, Orman ve Su İşleri oldu. Bu anlaşmaların hemen hepsinde hem havza yönetimine bir atıf var hem atık suyla ilgili. Geçmişten, Çevre Bakanlığından gelen birimleri biraz önce söylemiştiniz siz de, acaba sizin bakanlığınız bünyesinde mi toplandı nasıl paylaştınız, onu bir açıklayabilir misiniz?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Buyurun.

ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI SEDAT KADIOĞLU – Tabii efendim, bu yeni yapılanmayla Orman ve Su İşleri Bakanlığı havza bazında tamamıyla sorumlu, suyun bütünlüğü açısından sorumlu. Bakanlık ise deşarj noktasından itibaren sorumludur. Yani artık atık suyun deşarj noktasına geldiği noktadan itibaren sorumludur. Dolayısıyla suyun

bütünlüğü açısından aslında yani bu yapılanma –tabii bizim böyle bir yorum yapma şansımız yok ama Bakanlık kirlilik açısından olaya bakıyor.

AHMET KENAN TANRIKULU (İzmir) – Siz bitaraf kaldınız.

ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI SEDAT KADIOĞLU
– Evet.

Biz işin kirlilik boyutuna bakıyoruz, Orman Su İşleri Bakanlığı ise tamamıyla işin havza boyutuna bakıyor ama denetim yetkisi burada yine Çevre ve Şehircilik Bakanlığında efendim.

BAŞKAN – Yani siz konuyu anladınız, aranızda anlaştıysanız, bizim için problem yok gibi geliyor.

İlave edeceğimiz bir şey var mıydı? Yok.

Peki, başka söz isteyen?

Buyurun.

EŞREF TAŞ (Bingöl) – Buradaki iş birliği sadece çevre ile alakalı değil, burada aynı zamanda akademik bir iş birliği de söz konusu, orada da okunduğu gibi. TÜBİTAK'la Avusturya'daki üniversitedeki akademisyenlerin iş birliği söz konusu. Akademik çalışmalar vasıtasıyla hem orada olan bazı eksiklikler bizler tarafından giderilebilir hem bizde olan eksiklikler orada akademisyenler tarafından giderilebilir. Dolayısıyla bir iş birliği sonucunda, bir kaynaşmayı da üniversiteler arası ya da TÜBİTAK kanalıyla projeler bazında da bir iş birliği sağlıyor. Dolayısıyla bu açıdan da çok önem arz ediyor yani iş birliğinin yapılması.

BAŞKAN – Buyurun.

ABDURRAHİM AKDAĞ (Mardin) – Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Bilim adamları insanların sorumluluk boyutlarını değerlendirirken üç boyutlu bir nitelendirme yapmışlar. Bir, insanın Yaradan'a karşı sorumluluğu. İki, insanın kendi cinsi olan insanlara karşı sorumluluğu. Üç, insanın medeniyet geliştirdiği alan olan doğaya karşı sorumluluğu olarak sınıflandırmışlardır.

Çevre Komisyonunda görüştüğümüz uluslararası anlaşmalardan şu kanaatim hasil oldu: Çatışma alanları dünyada o kadar çok artmış ki doğa insanları çatıştıran değil, buluşturan bir alan. Bir ana şefkati, görevini görecektir bir durumda olduğu, diplomasiyi kolaylaştırdığı, bilimsel alışverişe imkân sağladığı, dolayısıyla bu sorumluluk bilincinin tezahür ettiği, şekillendiği bir komisyonda ve sizlerle bir arada olmaktan mutluyum.

Saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz.

Sayın Kahveci, buyurun.

OSMAN KAHVECİ (Karabük) – Arkadaşlar, özellikle, biliyorsunuz çevre olayları son elli yılın olayları. Çevrenin bilimsel bazındaki şeyi de çok yeni ancak ormancılık alanındaki Avusturya'yla ilk iş birliğimiz yüz yıl önceye dayanıyor. 1913 yılında Türkiye'de Avusturyalı ormancılarla Türk ormancıları ilk defa bir araya gelerek Hendek'te ormancılık planları yapıyorlar.

Bu anlaşma imzalandığında ben de Avusturya'daydım. Avusturya'daki bakana ve Avusturya heyetine o planların Osmanlıca yazılmış, imza, son şeyinde hani yapanlar, uygulayanlar gibi imza şeyi var, onu da götürerek orada Avusturya bakanına da hediye etmişim. İlk iş birliği 1913 yılına dayanan yüz yıllık bir Avusturya ile ormancılık alanında iş birliğimiz var.

Türkiye'deki ormancılık teşkilatları sistemleri, eğitim sisteminden uygulamalarına ve teşkilat yapılarına kadar bütün yapılar Avusturya ve Alman modeline dayanır. Avusturya da özellikle arazi yapısı ve ormancılığı bizim Karadeniz'e çok benzer. Bu yönüyle de iş birliğimizin devam ettirilmesi gereken, özellikle ormancılık alanında, çok önemli bir partnerimizdir Avusturya.

Çevre alanında ve özellikle HES'lerde şu anda Türkiye'nin gündeminde çok konuşulan HES'lerin arazi yapısı itibarıyla en çok olduğu bize benzer HES'ler de Avusturya'dadır. Onun için, HES'lerle ilgili de, HES'lerin çevreye ve doğaya olan etkilerinin de çok yakından çünkü onlar da... Üç, beş yıllık bizim bir HES tarihimiz var ama Avusturya'ya baktığımız zaman onların kırk, elli yıla dayanan böyle HES'lerle ilgili tecrübeleri de var. Artıları, eksileri görülmüş, onun için de Avusturya'yla bu alanlardaki iş birliği fevkalade önemli. Zaten birçok uluslararası platformlarda zaman zaman Avusturya'daki uzmanlarla da bir araya gelinerek karşılıklı fikir alışverişinde bulunuluyor ve zaman zaman bu ülkenin insanları da çeşitli vesilelerle teknik gezi enstitüsyonlar yapmak suretiyle ülkemizi zaten ziyaret ediyorlar. Dolayısıyla da bu alanda iş birliği yapmamızın ülkemiz için de fevkalade faydalı olduğunu düşünüyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

TÜLAY BAKIR (Samsun) – Burada, bu anlaşmada şunu görüyorum: Avusturya Cumhuriyetiyle Tarım Ormancılık Çevre ve Su Yönetimi Bakanı, yani burada dikkat edersek, bu biyolojik döngüyü ele alırsak aslında bir bütünlüğü böyle bir bakanlıkla oluşturmuşlar. Bizde ise sürekli bir şekilde bölümlere ayrılıyor. Bu neden oluyor? Tabii aşmamız gereken, benim görebildiğim çok yollar var, ülkemiz daha büyük, kolay değil. Hani biz eskiden “Bürokrasiyi küçültelim, küçültelim...” derken görebildiğim giderek artıyor, giderek şişiyor. Bakınca bunu inmede, problemlere daha detaylı yaklaşımda fayda var ama bu defa gidiyorsunuz, diyorsunuz ki tamam Devlet Su İşleri şu kısmını biliyor diyelim ki bir havzada ama diyorsunuz ki: Burada mera var, hayvan var. “Bu, gıda tarımın içine giriyor, ben bunu bilmem.” diyor. Bunu bir de düşünün ziraat odalarını ya da orada çalışan çiftçileri aradaki bir problemi nasıl çözecek? Ya da orada gübre koyuyor, birtakım ilaçlama yapıyor bu defa su kirleniyor. Hayır bu da, bu Bakanlığın...

Şimdi, ben Sayın Başkanımız aracılığıyla bürokratlarımıza sormayı istiyorum: Bu aradaki ilişkiyi vatandaş nasıl sağlayacak? Aslında bunlar içinde mi bir genel müdürlük koymak lazım ki bu şekildeki ara konular kolay halledilsin, ben onu sormayı istiyorum? Bu bir.

İkinci bir sorum daha var Sayın Başkanım. Bir de yine, ben bu Kızılırmak Bafra Delta'sı, Kuş Cenneti'yle ilgili Samsun Milletvekili olmam nedeniyle elimden geldiği kadar konulara eğiliyorum. Bu vesileyle de kendi üniversitemden yardım alıyorum ama coğrafyacıların da bu konu içinde çok ciddi çalışmaları gerektiği gibi bir kanı hasil oldu bende. Bunu da yine sayın bürokratlarımıza sormak istiyorum: Ne dereceye coğrafyacı görevlendirilmiş bu konuyla ilgili bakanlıklarda, ben bunu da öğrenmek istiyorum?

Saygılarımı sunuyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

İki soru var, kim cevaplayacak bürokratlarımızdan?

Buyurun.

ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI SEDAT KADIOĞLU – Kızılırmak Bafra havzasıyla alakalı olarak, Sayın Vekilim çok teşekkürler. Tabii, biz geçmişte, özellikle Kızılırmak, Yeşilirmak havzalarında Dünya Bankası destekli, Küresel Çevre Fonu'ndan bir fon alarak gerçekten yedi yıllık bir çalışma yaptık. Buradaki bizim maksadımız özellikle tarımdan kaynaklanan kirliliğin azaltılması, bu nitrat kirliliği vardı, bununla ilgili olarak da bir Nitrat Direktifi Tarım ve Köyişleri Bakanlığımızda çıkartıldı. Şimdi, özellikle nitratın yoğun olduğu alanlarda izleme programları yapılıyor. Bu izleme programları hem Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından yapılıyor kirlilik boyutu açısından. Diğer taraftan tabii Orman ve Su İşleri Bakanlığı havza bazında yapıyor. Özellikle Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı ise Nitrat Direktifi çerçevesinde Avrupa Birliğindeki müktesebatın tam uyumlaştırılması ve izlemenin yapılması açısından böyle bir çalışmayı yapıyor ki, bu Ulusal Programımız çerçevesinde yapılıyor, bir. İkinci olarak da, biraz önce de arz etmiştim, Dünya Bankası destekli bir hibeyle bu proje yapıldı, daha da devam ediyor.

Aslında geçmişe yönelik bakıldığı zaman Kızılırmak'ta olsun, Yeşilirmak'ta olsun başta nitrat, yani "besin maddesi" dediğimiz bu nitrat kirliliği azalmakta. Bu konuyla ilgili olarak, bu projede neler yapıldı ki, ben uzmanlığım döneminde de çalıştım bu projede. O yörede bulunan bütün çiftçiler eğitildi. Yani gerçekten birebir gidildi, görüşüldü.

Tabii, çiftçilerimizin şöyle bir düşüncesi vardır: Ben ne kadar gübre atarsam, o kadar ürün elde ederim ya da ne kadar sulama yaparsam daha fazla ürün elde ederim düşüncesi vardı. Biz hem Türk uzmanlarımızla sizin gibi çok değerli hocalarımız ve artı yurt dışından gelen bu konunun uzmanlarıyla defalarca alana gittik ve o çalışmayı beraberce oradaki çiftçilere verdik ve şunu gördük: Geçmişe yönelik olarak gerçekten yeni bir düzenlemenin olduğunu gördük.

Burada, yine, mesela bu çalışmada, bu havzada neler yapıldı? Biliyorsunuz, Amasya tarafında hayvancılık fazla, Suluova'da hayvancılık fazla, orada da işte organik gübreyi nasıl elde edebiliriz, yine bu proje çerçevesinde yapılmıştı. Dolayısıyla çalışmalar, tabii yetiyor mu? Mutlaka devam etmesi gerekiyor, daha da devam ettireceğiz. Bu konuda bizim hem Ulusal Programımızda hem de Avrupa Birliği sürecindeki bu IPA fonlarında yapmış olduğumuz bu hibelerle bu çalışmalarımız devam ediyor.

Tabii, birinci soruyla ilgili olarak, mutlaka bu tür çalışmalarda çevre çok boyutlu bir sektör, çevrenin sosyolojik etkisi vardır, çevrenin işte sağlık üzerinde etkisi vardır, iklim üzerinde etkisi vardır, kültür üzerinde etkisi vardır, turizm üzerinde etkisi vardır. Bu konuda bütün paydaşların bir arada olması gerekir ki çevreyi bu konuda biz muhafaza edelim, aksi takdirde hani biz hep şunu söylüyoruz: İşte, Karayolları bir yol yapar "Bu yol benimdir." der ama çevrecilerin işte bu hava temizdir, "Bu hava bizimdir." deme lüksü yok. Bu hava hepimizin, aslında çevre hepimizin. Dolayısıyla ortak bir çalışmayla herkesin yer alması gerekiyor. Bu konuda bizim bilinçlendirmeye yönelik olarak yine bir çalışmamız var. Biz bir iletişim, bir strateji hazırlamıştık, bunun içerisinde bir iletişim stratejisi vardı. Bu iletişim stratejisi çerçevesinde de mümkün olana kadar bütün paydaşlara gittik, onlara durumumuzu anlattık ama tabii bundan sonraki süreçte de yine bu tür öneriler olduğu zaman biz tabii ki o önerileri kesinlikle dikkate alırız, sizin o öneriler çerçevesinde çalışmalarınızı tekrar yürütürüz.

Arz ederim Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Sayın Fırat, buyurun.

SALİH FIRAT (Adıyaman) – Eski Orman Genel Müdürümüze söylemek istiyorum da Avusturya'daki HES'lerin geçmişinin kırkı yıl olduğunu söylediler. Tabii Türkiye'de biliyorsunuz bu, yenidir. Türkiye'de iklim tabii, Avusturya iklimiyle aynı değil, yani belki Karadeniz biraz yakındır ama genelde HES'lerin kurulduğu işte, Güneydoğu olsun, Akdeniz olsun, bu bölgenin bir kısmında hakikaten yağış oranımız yüksek, kuraklığın olduğu bölgeler. Dolayısıyla Avusturya'da son kırk yıllıkki HES deneyimlerinde, HES'ler sonucunda oluşan eko dengedeki bir değişiklik nasıldır, bunun Türkiye'ye yansması nasıl olabilir, bu konuda Avusturya'dan bir destek veya tecrübe alma eğilimimiz var mı? En azından deneyiminizi anlatın, gerekirse cevabı da...

BAŞKAN – Şimdi, Sayın Kahveci, hâlâ bürokratik bölümüyle bakıyor ama artık siyasi boyutuyla bakması lazım.

OSMAN KAHVECİ (Karabük) – Benim size örnek verirken ki özellikle Türkiye'nin gündemindeki HES'ler ağırlıklı olarak Doğu Karadeniz ağırlıklı olduğu için ben benzer irtibatı oradan kurdum, yoksa ülkemizin elbette ki güneyindeki iklim şartlarını... Doğu Karadeniz çok benzer bir haşın arazi yapısı, efendim, 2 bin milimetreye kadar varan yağış, yağışların düzensizliği gibi benzer şartlar, orayla ben irtibatlandırdım, yoksa ülkemizin diğer bölgeleriyle kıyaslamadım.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz.

Buyurun.

REŞAT DOĞRU (Tokat) – Şimdi, efendim, HES konusu olunca, HES konusunda en büyük sıkıntıları yaşayan yerlerin bir bölümü de Kelkit Vadisi'dir. Şu anda Amasya, Tokat ve Erzincan üzerinde yaklaşık yirminin üzerinde HES projesi var ve burada da halk bu HES projelerine şiddetle karşı. Hatta geçenlerde Erzurum'da, biliyorsunuz, çok büyük eylemler yapıldı HES projesinin bir tanesiyle ilgili olarak. Dolayısıyla bu HES projelerinin, tabii burada politik olarak konuşmak istemiyorum ama sayın milletvekilimiz de buradadır, yani HES projeleriyle ilgili olarak bunu bir masaya yatırmak lazım. Yani esasında Çevre Komisyonu olarak bizim de bu görevimiz içerisinde olsa da böyle bir HES'le ilgili bir çalışmayı, böyle bir bakanlık temsilcileriyle beraber, yani burada bir ortaya koysak, faydaları nedir veyahut da bu insanlar niye karşı çıkıyorlar? Sonuçta bununla ilgili çok ciddi çalışmalar yapıp ortaya konulması lazım, yoksa yani birçok yerde çok ciddi eylemler var. Mesela Amasya'da...

BAŞKAN – Kimsenin sözünü kesecek değilim ama 24 Kasım Öğretmenler Günü, hatırlamak bakımından kolaydır 09.30, Veysel Hocam'a soralım, cevapsın, uygun görürseniz, bilmiyorum.

REŞAT DOĞRU (Tokat) – Şimdi, Öğretmenler Günü ya o gün, o gün değil de hatta daha geniş bir zaman olsa mesela çünkü toplantı öyle, Öğretmenler Günü'nde...

BAŞKAN – Hayır, hatırlatmak bakımından söyledim. O gün sabah 09.30'da biz ikaz edelim Bakanlığımızı... HES'lerle ilgili biraz daha..

REŞAT DOĞRU (Tokat) – Ben şu manada söyledim: Çevre Komisyonu olarak mesela şimdi çevre raporları, ÇED raporları veriyorlar bunlara, arkadaşlar da buradadır. Yani ÇED raporu verildi, dolayısıyla bizim buranın da bu işte bir görevli addedilmesi lazım. Yani buranın öncülüğünde böyle, böyle geniş bir platform içerisinde bunlar bir tartışılabilir mi? Mesela Avusturya örneği olabilir, başka bir şey olabilir. Bu manada söylemeye çalıştım.

BAŞKAN – Peki, efendim, teşekkür ediyorum.

Buyurun.

EŞREF TAŞ (Bingöl) – Arkadaşımız coğrafyacıların çalıştırılıp çalıştırılmadığını ya da onlara sorulup sorulmadığını sordu da, ben üniversitedeyken, Siirt Üniversitesinde herhangi bir baraj yapıldığı zaman bize yazı geliyordu, siz de işte “Şu akademik alanda, şu hoca var mı?” diye. Yani coğrafya, sosyoloji, özellikle sosyoloji hocası isteniyordu çünkü sosyolojik olarak o bölgenin insanların da ikna edilmesi lazım. Yani “Size herhangi bir zarar verilmiyor, bu baraj yapıldığı zaman şöyle, şöyle, şöyle olacak.” O anketler yapılıyordu, o anketler sonucunda orada baraj kuruluyordu. Dolayısıyla sadece coğrafya değil, sosyolog, inşaat mühendisi, jeolog, bunların hepsinin incelemesi sonucunda orada barajların yapılmasına karar veriliyor.

BAŞKAN – Peki, efendim.

Bakanlık gayet rahat yani, cevapları da neredeyse vekillerimiz söylüyor.

Buyurun Sayın Müsteşarım.

ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI SEDAT KADIOĞLU

– Efendim, çok teşekkür ederim.

Tabii, HES'ler çok önemli aslında bir tarafta baktığımız zaman işte yenilenebilir enerji, çevre açısından aslında çok önemli, herkesin tercih ettiği bir enerji türü çünkü bir tarafta işte dışa bağlı bir enerji politikamız var, daha doğrusu politika demeyeyim de bir enerji açığımız var, dışarıdan temin ediyoruz. Diğer tarafta da ülkemizde işte su kaynaklarımız var, onu yenilenebilir enerji kaynakları çerçevesinde değerlendirmemiz mutlaka çok önemlidir ancak tabii, bazı sıkıntılar yok mu? Var aslında bu konuda. İşte bununla alakalı olarak Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Orman ve Su İşleri Bakanlığıyla birlikte sayın 3 bakanımızın başkanlığında biz altı ayda bir toplantı yapıyoruz HES'lerle alakalı olarak, artı HES'leri yapan sektörü de çağırıyoruz. Sıkıntılar ne? Neye dikkat etmemiz gerekiyor? Geçmişteki sıkıntıları nasıl tolere edebiliriz, nasıl minimize edebiliriz, bu konuyla ilgili olarak da çalışmalar yapılıyor. Geçmişte bu bir yılda yapılıyordu, şimdi altı ayda bir yapılıyor, en son on beş gün öncesinde bir toplantı yapılmıştı. Burada tabii, eksikleri falan söyledik.

Tabii, bir HES yapıldığı zaman biz Bakanlık olarak işin çevresel etki değerlendirmesi boyutuna bakıyoruz. Bu konuda, biraz önce Sayın Vekilimin de buyurduğu gibi, HES'le alakalı olarak hangi paydaş varsa, bununla ilgili olarak hangi uzman ihtiyacı varsa hepsiyle mutlaka biz bir irtibata geçiyoruz, ki son zamanlarda Doğa Koruma ve Millî Parklar Genel Müdürlüğümüz HES yapılmadan önce mutlaka ama mutlaka konuyla alakalı en az 3 akademisyenin hazırlayacağı bir rapor çerçevesinde görüş vereceğini dile getirdi ve o konuda bir sistem oluşturdu.

Bize müracaat yapıldığı zaman biz Bakanlık olarak bütün kurumlarımıza bu toplantı davetini yaparken Doğa Koruma Orman Su İşleri Bakanlığımızın bünyesinde yer alan Doğa Koruma ve Millî Parklar Genel Müdürlüğümüz oluşturmuş olduğu bu akademisyen grubuyla birlikte aldığı rapor çerçevesinde, bu yerin uygun olup olmadığı konusunda bir görüş veriyor. Artı, yine bizim yapmış olduğumuz çalışmalar ışığında, çerçevesinde şunu gördük: Tabii, mutlaka eksikler de var, yok değil, her şey dört dörtlük değildir, “Bu konuda nasıl bu çevresel sorunları minimize edebiliriz, nelere dikkat etmemiz gerekiyor?” diye bu düşünceyle yine zaman zaman bir araya geldik ve şuna karar verdik: Artık havza bazında çalışmaların yapılması gerekiyor. Örneğin bir havzanın kaldırabileceği yük ne kadarsa buna yönelik olarak ÇED'lerin verilmesi gerekiyor. Bu konuda da Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğümüzün koordinasyonunda böyle bir çalışma yapılıyor, bu çalışma bittikten sonra işin havza boyutuyla biz işe bakacağız ve ona göre bir havzada, havzanın kaldıracağı yük neyse buna göre

HES'lere izin verilecek. Ama gerçekten şu anda çok ciddi bir çalışma var. Örneğin. ilk zamanlarda bizim bu "can suyu" dediğimiz suyla alakalı olarak bir düzenleme yokken biz yönetmelikte bir değişiklik yaptık, şunu söyledik: En azından suyun debisinin yüzde 10'u can suyu olacak şekilde, mutlaka bu şekilde olacak şekilde bizim izin vermemiz gerekiyor diye bütün sektöre söyledik. Artık sektör HES için müracaat ettiği zaman toplam suyun en azından yüzde 10'unu yani o işte "can suyu" dediğimiz suyun aşağı verilmesi şartıyla izin veriliyor, bazen bu yüzde 30'lara kadar çıkıyor. Yani geçmişe yönelik olarak çok güzel bir düzenleme var ama yetiyor mu? Daha da bizim bunu iletmemiz gerekiyor. Efendim, çalışmalarımız yürüyor.

Arz ederim.

REŞAT DOĞRU (Tokat) - Yüzde 10 çok az.

ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI SEDAT KADIOĞLU
– Efendim, yerine göre bu yüzde 30'a kadar çıkıyor.

BAŞKAN – İki açıklama yapmak zorundayım. Avusturya Cumhuriyeti'yle Türkiye Cumhuriyeti'nin geçmişteki bu iş birliği yüz yıla dayandığı için bu madde biraz uzun sürdü.

İkincisi, Genel Kurulun niye uzadığını da şimdi anlıyoruz arkadaşlar. Kifayeti müzakere, şu anda bu maddeyle ilgili yeterlidir bu görüşme.

Tasarının tümünü oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Oy birliğiyle kabul edilmiştir.

Gündemimizin 6'ncı maddesinde yer alan beşinci tasarımız Türkiye Cumhuriyeti Çevre ve Orman Bakanlığı ile Irak Cumhuriyeti Su Kaynakları Bakanlığı Arasında Su Alanı Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı.

Genel gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

15 Ekim 2009 tarihinde Bağdat'ta imzalanan "Türkiye Cumhuriyeti Çevre ve Orman Bakanlığı ile Irak Cumhuriyeti Su Kaynakları Bakanlığı Arasında Su Alanında Mutabakat Zaptı" çerçevesinde, iki ülke halkları arasındaki dostane ilişkilerin güçlendirilmesinin yanısıra su kaynaklarının korunması, iyileştirilmesi ve sürdürülebilir kullanılmasında bilimsel, teknik ve teknolojik açılardan yakın işbirliği yapılması, Fırat ve Dicle nehirlerinde meteorolojik ve hidrolojik şartlara göre su kaynaklarının mevcut durumunun ortak çalışmalarla tespit edilmesi, taşkınlardan ve kuraklıktan korunma maksatlı planlama ve projelendirme çalışmaları yapılması ve baraj işletmesine dair konuların ele alınacağı ve tecrübelerin aktarılacağı eğitim programlarının düzenlenmesi gibi konularda işbirliği yapılması öngörülmektedir.

Taraflar, ortak bilimsel ve teknik araştırmalar ile programlar yürütülmesi, su teknolojilerinin değişimi, eğitim programları, toplantılar, konferanslar ve sempozyumlar düzenlenmesi, görevli, uzman ve araştırmacıların değişimi yollarıyla işbirliğini geliştireceklerdir.

Türkiye ile Irak arasında son dönemde hızla gelişen iyi ilişkiler kapsamında su alanında işbirliğinin daha ileriye götürülmesi bakımından anılan Mutabakat Zaptının onaylanması yararlı olacaktır.

BAŞKAN – Yine, bu anlaşma uygunluk, yürürlük ve yürütme maddelerinden oluşuyor.

İç Tüzük'n 23'üncü maddesine göre tümü üzerinden görüşme yapılmasını oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Oy birliğiyle kabul edilmiştir.

Bakanlığımızdan açıklama rica edelim.

Buyurun.

ORMAN VE SU İŞLERİ BAKANLIğI MÜSTEŞAR YARDIMCISI İSMAİL CERİTLİ – Sayın Başkanım, Irak'la yapılan bu anlaşma tabii, ağırlıklı olarak bu ırmakların su yönetimiyle ilgili problemlerin ortadan kaldırılması ve özellikle tartişma konusu olan suyun kaynağında ve kullanma haklarıyla ilgili tartişma konuları var. Bu çerevde, iş birliğini geliştirerek sorumluları minimize etmeye dönük bir proje bu ve havza bazlı bir proje. Bu çerevde, su kaynaklarının sayısal ortamda kapasitesinin belirlenmesi, karşılıklı yine eğitim programlarının düzenlenmesi -bu süreçteki ilgili kurumları aynı görüş çerçevesinde bir araya getirmek ve problemleri yine azaltabilmek bakımından- ve suyun yönetilmesi yani havza bazlı suyunu yönetilmesi en temel sözleşmenin unsuru. Tabii, bununla birlikte yine bu süreç içerisinde yapılacak faaliyetlerin çevresel etkilerini de giderecek, onlara dönük tedbirlerin de doğa koruma anlamında, bitki, flora, fauna türlerinin korunması ve diğer doğal kaynakların korunması anlamında da tedbirleri birlikte geliştirecek süreci kapsamaktadır.

Arz ederim efendim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

nce Müsteşar Yardımcımıza söz veriyorum.

Buyurun.

ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIğI MÜSTEŞAR YARDIMCISI SEDAT KADIOğLU – ok teşekkürler Sayın Başkanım.

Sayın Başkanım, tabii, biz, yaklaşık dört yıl öncesinde Türkiye, Irak, Suriye ve İran'la bölgesel bir çalışma yaptık sayın bakanlarımızın katılımıyla. Bölgesel anlamda neler yapılabilir bu konuda çalışmalarımız yapıldı. Tabii, bu bölgeye baktığımız zaman ağırlıklı olarak su konusu ön plana ıktı. Biraz önce arkadaşım arz etti. Burada biz ülke olarak aslında bu bölgedeki liderliği ele almak maksadıyla böyle bir çalışma başlatmiştik ki, buna yönelik olarak Türkiye'de bu bölgedeki uzmanları

çağırarak ÷lkemize onlara özellikle su kaynaklarının yönetimi ve meteorolojik açıdan neler yapılabilir diye onlara eğitimler verdik. Hem İstanbul'da hem Urfa'da çeşitli eğitimler verildi. Bu konuda bu bölgenin liderliğini alma açısından, su yönetiminin rasyonel bir şekilde yönetimi açısından bu protokolün imzalanması ben eminim ki bölgenin huzuru açısından daha iyi olacaktır. Bu konuda bilgi arz etmek istedim.

Arz ederim efendim.

BAŞKAN – Sayın Kaplan, buyurun.

MEHMET HİLAL KAPLAN (Kocaeli) – Sayın Başkan, Sayın Kadioğlu toplantı öncesi dedi ki: “Ben biraz gripim.” Ben de dedim ki: Seni bu konularda bugün çok sıkıştırmayalım ya da hekim oluşumdan dolayı istirahat verelim sana, git istersen. Ama gördüğüm kadarıyla performansı iyi. Konu Irak, Suriye ve İran bölgesindeki su havzaları olunca, enerjinin de kaynağı noktasında olması nedeniyle onların bize karşı kullandığı bir silah noktasındaki petrol gibi. Dolayısıyla, bu konunun tümü üzerinde konuşmaktan öteye tek tek maddeler üzerinde konuşmanın yararı olduğuna inanıyorum. Nedenlerinden bir tanesi şu: Suyun kullanımı ve havzasının kaynağının korunmasıyla ilgili bir mutabakattan bahsediliyor. Yarın, bizim Irak'a ya da Suriye üzerinden -ki, yanılmıyorum, anlaşmada üçlü eş güdüm de var toplantıda, Suriye'nin de söz sahibi olduğu bir eş güdüm var- verilen su miktarı, bırakılan su miktarının azlığı, kaynağının kurutulmasıyla ilgili uluslararası bir sözleşmedir, yaptırımını ciddi bir noktada bizi sıkıntıya sokar diye düşünüyorum. Şöyle ki: Benim sayın Bakanlık yetkililerinden merakla izlediğim bir nokta var ve öğrenmek istiyorum. Bu uluslararası sözleşmeler keyfî uygulamayla sonlandırılabilir mi? Bugün eğer haberlerde izleme olanağı bulduysanız, Suriye'yle son günlerde çok ciddi anlamda bir gerilim yaşıyoruz. Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanımız “Suriye'nin elektriğini vermeyebiliriz.” gibi tümce kullandı. İsrarla vurguladım, bu uluslararası bir sözleşme. Eğer uluslararası sözleşmeler keyfî uygulamalar noktasında yarın su savaşlarına neden olabileceksen, yarın petrol ve doğal gazı karşı taraf da canı sıkıldığında keserse böyle anlaşmaların geçerliliği ne kadar diye merak ediyorum. Bunu sayın yetkililerden öğrenmek istiyorum.

BAŞKAN – Şimdi, öncelikle, uluslararası bir anlaşmayı müzakere ediyoruz. dolayısıyla, maddeler üzerinde herhangi bir görüşme yapmamız söz konusu değil. Bunu baştan söyledik. Yani bu bir pazarlık konusu olur mu? Ben elektrikle ilgili, enerjiyle ilgili ticari bir anlaşmadan konuşuyorum. Bu ise doğal olarak var olan bir şeyle ilgili.

Bilmiyorum, Dışışleri mi cevap verecek bu soruya?

DIŞİŞLERİ BAKANLIğI SINIR AŞAN SULAR DAİRE BAŞKANI ASLI ORAL – Arzu edilirse ben bu konuda açıklama yapabilirim.

BAŞKAN – Şöyle sizi alabilir miyiz? Şurada boş bir sandalyeye geçebilirsiniz ses kaydı açısından.

Teşekkür ederim efendim.

Öncelikle Sayın Milletvekilimizin sorusunu yanıtlayayım. Mutabakat zaptının 11'inci maddesi mutabakat zaptının beş yıl süreyle yürürlükte kalmasını hükme bağlamaktadır. Akit taraflardan biri mutabakat muhtırasını sona erdirme niyetini diğer tarafa diplomatik yollarla yazılı olarak -biz bunlara nota deriz, bu tip bildirimlere- bu Şekilde altı ay önce bildirebilir. Bu Şekilde ancak bu mutabakat zaptı gündemden düşer, yürürlükten kaldırılır. Bütün anlaşmalarda anlaşmaların nasıl yürürlüğe gireceği ve nasıl sona ereceği son maddelerde belirlenmiŐtir. Bundan amaç nedir? Sayın Milletvekilinin isabetle belirttiği gibi, keyfi uygulamaları engellemek.

İzin verirseniz, bu anlaşmayla ilgili birkaç Şey de söylemek isterim, Sayın Müsteşar yardımcılarının söylediklerine bir katkı olabilir düşüncesiyle. Mutabakat zaptı, efendim, Yüksek Düzeyli Stratejik İŞbirliği Konseyi çalışmalarını çerçevesinde 2009 yılında imzalanmıştır. Yüksek Düzeyli Stratejik İŞbirliği çalışmalarını iki ülke başbakanlarının başkanlığında, bakanlarımızın katılımıyla yapılmaktadır. Çok sayıda bakan bir araya gelmekte ve iş birliği imkânlarını irdelemektedir. Bu mutabakat zaptı da Yüksek Düzeyli Stratejik İŞbirliği çalışmalarını ortaya çıkmıŐtır. 2009 yılında ortaya çıkmıŐtır. Bana soracaksınız "Daha sonra Yüksek Düzeyli Stratejik İŞbirliği Konseyi yapıldı mı?" diye, Şu bilgiyi arz etmek isterim: 2010 yılında, malumunuz, Irak'ta seçimler olmuştur. Mart ayıdır ancak hükümetin kurulması çok gecikmiŐtir. Yani, karŐımızda bir muhatap bulamadık bu dönemde. Bundan sonraki Yüksek Düzeyli Stratejik İŞbirliği Konseyi için hazırlık çalışmalarını ekim ayı başında Ankara'da yapılmıştır. Irak Dışişleri Bakanlığı Bakan Yardımcısı ve bizim Dışişleri Bakanlığımız MüsteŐarının katılımıyla. Burada yine ilgili kuruluşlarımız, kurumlarımız katılmıŐlardır, iş birliği alanları üzerinde durmuŐlardır. Bu toplantı ne zaman yapılacak? Sayın Başbakanımızın başkanlığında muhtemelen bu yılın sonundan önce yapılması öngörülmektedir. Eğer vaktimiz varsa, ben kısaca mutabakat zaptına da değinmek isterim belki bir katkı olabilir anlayıŐıyla. Bu mutabakat zaptı, efendim, neden yapıldı? Malumunuz, Fırat-Dicle havzasında biz yukarı kıyıdaŐ ülkeyiz, Suriye ve Irak aşağı kıyıdaŐ ülkedir. Bu su savaŐları çok gündeme getirilen bir argüman. Şunu fark ediyoruz: Yani ben 1980'lerde de su savaŐlarıyla ilgili kitaplar görüyordum, Şimdi de görüyorum ama tarihe baktığınızda, Milattan Önce 2000 yılında Oruk ve LagaŐ Őehir devletleri arasında AŞağı Mezopotamya'da bir su savaşı olmuŐ, onun dışında biz suyu bir çatışma aracı olarak görmüyoruz, bir iş birliği aracı olarak görüyoruz. Bu anlaşmayla da aslında buna bir zemin kazandırıyoruz, hukuki bir zemin kazandırıyoruz. Ne bakımdan hukuki bir zemin kazandırıyoruz? Biz bunda hidrolojik ve meteorolojik verilerin paylaŐmasını öngörüyoruz. Çünkü inanıyoruz ki havza düzeyinde bazı kararlar alınabilir ve su daha etkin biçimde kullanılabilir. Su daha etkin biçimde kullanılabilirinden Şunu kastediyorum: Irak'ın altyapısı önemli ölçüde hasar görmüŐtür. Sayın

milletvekilleri de anlaşmayı incelemişlerdir. Özellikle içme suyu ve sulama sisteminde büyük sorunları vardır Irak'ın. UNİCEF Mart 2011'de Dünya Su Günü vesilesiyle yaptığı açıklamada Irak'ın su kaynaklarının yüzde 50'sinin israf edildiğini belirtmiştir. Bir uluslararası kaynak olması nedeniyle bu kaynağa itibar edebileceğimizi düşünüyorum ve bu anlaşmada bu da kayıt altına alınmıştır. Irak bu konuda yetersizdir ve Türkiye'nin yardımına ihtiyacı vardır.

Teşekkür ediyorum efendim.

BAŞKAN – Ben teşekkür ediyorum.

Buyurun.

MEHMET HİLAL KAPLAN (Kocaeli) – Sorularıyla ilgili bir şey vardı. Bu su savaşı cümlesini kullanmak çok doğru mu, yanlış mı bilemiyorum Bakanlık yetkilimin bu konudaki şeyinde. Ama önümüzdeki süreç enerji kaynaklarıyla beraber su sıkıntısını getirecek. Merak ettiğim noktalardan biri özellikle -Bakanlık yetkililerinin soruya yanıt vermesini istiyorum- bizim Fırat ve Dicle'den şu ana kadar yapılmış bir anlaşmamız var mı ve bir yılda ne kadar su bırakmamız gerekiyor? HES'lerdeki can suyu gibi ya da doğal yaşamın dengesini bozmayacak, ekolojik dengeyi bozmayacak bir “şu kadar su bırakmamız gerekiyor” noktası var mı, yok mu böyle bir anlaşma?

BAŞKAN – Peki, teşekkür ediyorum.

Buyurun.

AHMET KENAN TANRIKULU (İzmir) – Müsaadenizle, o konuyu tartışırken ben de sorularımı sorayım, hepsini toptan cevaplasınlar.

BAŞKAN – Tamam. Hatta hepinizinkini, usule belki aykırı olabilir ama uygun görürseniz, vakti değerlendirmek için...

AHMET KENAN TANRIKULU (İzmir) – Usulü zaten siz belirliyorsunuz Sayın Başkanım. Bir problem olacağını zannetmiyorum bu konuda.

BAŞKAN – Ben biraz demokratik takılmak istiyorum Sayın Bakanım.

Buyurun.

AHMET KENAN TANRIKULU (İzmir) – Sayın Başkanım, şimdi, Dışişleri Bakanlığının Sayın Temsilcisi benim soracağım birçok soruyu izale etti ama öncelikle şunu öğrenmek istiyorum: Bu bir mutabakat zaptı. Dolayısıyla, bir anlaşma değil. Bir kere temel farklılığımız bu. Zaten madde 8'de “Taraflar arasında herhangi bir sıkıntı veya anlaşmazlık olduğu zaman müzakere yoluyla çözülecek.” diyor. Bu çok, tabiri caizse, gevşek bir cümledir ve bütün mutabakat zabitlerinde buna benzer atıflar vardır. Bir kaçış yoludur her iki taraf için. Kolaylıkla aradaki anlaşmazlığı izale edebilmek, kaldırabilmek için konmuş bir metottur. Fakat burada üç tane ülkeyi ilgilendiren bir sorun var. Taraflardan biri doğal olarak biziz, Türkiye, diğeri alt havzadaki diğer ülke Irak ama asıl Suriye. Şimdi ikili bir anlaşma yapılıyor, Suriye'yle ilgili olarak sadece eş güdümden bahsedilmiş ve ileride

de üçlü teknik komitelerle bazı sorunların çözülmesi noktasında bazı maddelerde bazı atıflar var. Şimdi ben öncelikle şunu öğrenmek istiyorum: Suriye'yle buna benzer bir anlaşmamız var mı? Eğer yoksa, bu anlaşmaya yönelik, yani buna benzer teknik bir anlaşmaya yönelik bir hazırlığımız var mı? Bunu öğrenmek istiyorum.

Bir de, bu mutabakat zaptı beş yıllık ama neticede biraz önce Tülay Hanımın da bahsettiği gibi biz bunu Genel Kurulda görüşünceye kadar epey bir süre geçecek. Tamam, uluslararası bir anlaşmadır. İmzalanır imzalanmaz yürürlüğe girer, o konuda da bir beis yok. Ancak bu karşılıklı olarak her iki ülkenin meclisinde onaylanmadığı sürece işin bir de prestij meselesi vardır. Yani, sadece işin hukuki boyutu yoktur, işin bir de ülkeler arasında prestij meselesi de vardır. Şimdi, aşağıda biraz önce söyledik tabii, bizim Komisyonumuzun görevi değil değerli Başkanım, vaktinizi de alıyorum, çok özür dilerim ama bu tür anlaşmalarla ilgili olarak eğer Komisyonumuz bir öncelik alıp siz Değerli Başkanımız eğer bir inisiyatif kullanırsa aşağıda görüşülmesi noktasında gündemde üst sıralara alabiliriz ve bu tür anlaşmalar tahmin ediyorum bütün siyasi parti grupları açısından, yani Mecliste grubu bulunan siyasi parti temsilcileri açısından da herhangi bir sıkıntı yaratmadan görüşülebilir. Bu tabii ki benim şu anda konuşmam partimi veya grubumu bağlayacak bir şey değil, kişisel fikir olarak belirtiyorum, onu da özellikle söyleyeyim. Ama bu tür anlaşmaların bir an önce Türkiye'nin prestiji ve itibarı açısından da yürürlüğe girmesi lazım. Çünkü beş yıllık mutabakat zaptı sonuçta sınır aşan suları kapsayan bir anlaşma. Ben de katılıyorum Değerli Milletvekilimizin belirttiği gibi, ileride diplomatik ve stratejik açıdan birtakım sıkıntılar da getirebilir diyorum Sayın Başkanım.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Ben teşekkür ediyorum.

Müsaade ederseniz, soruların hepsini birden alacağım, öyle söz vereceğim.

Sırayla devam ediyoruz.

Buyurun.

MUZAFFER ÇAKAR (Muş) – Sayın Başkanım, değerli arkadaşlar; biraz önceki maddede HES'lerin çevreye olan olumsuz etkileri mütalaa edilirken, yani siz enerjinin hangi kaynağını ele alırsanız alın, olumsuz etkilerinden kurtulma imkânınız mümkün değil. Ama ne yapılabilir? Bu sorunların minimize edilmesi için araştırma yapılabilir, yapıcı eleştiriler yapılabilir. Yani şimdi, bütün kırk-elli yıl içerisinde petrole dayalı enerjinin tükeneceğine dair bilimsel veriler mevcut. Dünyanın bugünkü nüfusuyla ve gelecekte oluşacak nüfus yapısının enerji ihtiyacını temin edecek başka alternatif enerji kaynağı ise, iki yüz sene dünya nüfusunun enerji ihtiyacına karşılık verecek kömür rezervleri var. Bunun dışında, şu anda bilimin geldiği yerde iki yüz sene sonra enerjinin temini noktasında tek alternatif, çevreci, temiz, hidrojen enerjisinin dışında başka çıkış yolu bulunmamaktadır. Hidrojen enerjisinin depolanması bugün büyük bir sorun teşkil etmektedir, daha

doğrusu pratikte şu anda başırlanıyor. Yani hidrojen enerjisi, dünyanın dörtte 3'ü su, sudan çok rahatlıkla hidrojen enerjisi temin edilebilir. Bunun depolanması ve kullanımı temin edilmediği sürece, yani siz hangi enerji kaynağına bakarsanız bakın, HES olsun, barajlar olsun, kömüre dayalı enerji temini olsun veya şu anda ışığı altında bulunduğumuz elektrik olsun, petrole dayalı olsun hepsinin insan sağlığı üzerine, muhakkak çevre üzerine olumsuz etkileri bilimsel manada tartışılmayacak bir konudur. Öyleyse, bunlara, yani bu insanlar enerjisiz veya elektriksiz veya doğal gazsız, petROLSÜZ yaşamayacağına göre bu sorunlara da zaten katlanacağız. Bizim sağlığınıza da etkisi olsa da katlanacağız, çevremizi tahrip etse de katlanacağız ama bunu minimize etmenin yollarını araştırmak lazım. Hepimiz bu konuda el birliğiyle çalışabiliriz, eleştirebiliriz.

Hepinize saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Sayın Çakar'a teşekkür ederim.

Sayın Fırat, buyurun.

SALİH FIRAT (Adıyaman) – Ben, tabii, şu konuyu merak ediyorum: Biz tabii Adıyaman'dayız, GAP projesi var biliyorsunuz. Bunun en büyük şeyi de Atatürk Barajı'dır. Atatürk Baraj Gölü'nden... Özellikle Adıyaman için diyorum, Urfa genelde Baraj Gölü'nden sulanıyor ama Adıyaman için de sulama pompaj istasyonları projeleri var ama henüz uygulamaya geçilmemiş. Yaklaşık altı tane proje var. Tabii bu projeler de sulama mevsiminde eğer sulanırsa, büyük bir ihtimalle Fırat'ın debisi azalacaktır. Debi azaldığında doğaldır ki, Irak ve Suriye de bizden, Fırat'tan bıraktığımız suyun miktarı konusunda belki de bir sıkıntıya gireceğiz. Aklıma şu soru geldi: Acaba biz GAP'taki bu gecikmeler, özellikle Adıyaman'daki sulama pompaj istasyonlarındaki gecikmeler... Acaba perde arkasında bilmediğimiz bir anlaşma mı var? Yani, "Biz size bu kadar suyu vereceğiz" diye bu suyu kullanmıyor muyuz? Veya kullanmaktan çekiniyor muyuz diye ben bunu hem Orman Su İşlerinden hem Dışişlerinden merak ediyorum bunun cevabını. Gecikmenin nedeni acaba bu mudur?

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Şimdi bütün sorulara sırayla söz verelim. Genel Kurulun niye böyle sıkıştığını şimdi daha iyi anlıyoruz.

Sayın Müsteşar Yardımcımız, buyurun.

ORMAN VE SU İŞLERİ BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI İSMAİL CERİTLİ – Sayın Başkanım, değerli üyeler; Dışişleri Temsilcimiz işin politik yanıyla, diplomatik yanıyla ilgili sorulara cevap verecektir. Ancak mutabakat metninde de çok açıkça görebiliyoruz, bizim anlaşmamız daha çok meteorolojik olayların izlenmesi ve bunlarla ilgili sistemlerin kurulması; gözlem istasyonlarının, radar sistemlerinin ve erken uyarı sistemlerinin kurulmasıyla ilgili. Kaynak akışla ilgili, yani akış kapasitesinin, yağış kapasitesinin tespitiyle ilgili gözlem istasyonlarının kurulmasına, aynı zamanda, işte, kum fırtınaları şeklinde birtakım felaketlerin önceden tespitine yönelik sistemlerin

karşılıklı... Dolayısıyla, benim söyleyeceklerim bunlar efendim. Diğer kısmıyla ilgili, bu uluslararası sözleşmelerden kaynaklanan yükümlülüklerle ilgili de sanıyorum Dışişleri Temsilcimiz...

BAŞKAN – Sayın Oral, buyurun.

DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI SINIR AŞAN SULAR DAİRE BAŞKANI ASLI ORAL – Teşekkür ediyorum efendim.

Efendim, ben öncelikle bu anlaşmanın yürürlüğe girişi hakkında sizi bilgilendirmemiş olduğumu fark ettim Sayın Milletvekilinin açıklamasından. Bu anlaşma, mutabakat zaptı Irak bakımından yürürlüğe girmiştir, iç onay süreci tamamlanmıştır, Meclise gitmemiştir, Bakanlar Kurulu kararıyla yürürlüğe girmiştir ama bu anlaşmanın yürürlüğe girmesi için, takdir edersiniz ki, bizim Meclisimizin de onaylaması, iç onay sürecimizi bitirmemiz gerekir. Bu süreç bittikten sonra uygulama şu yöndedir: Bir notayla Irak tarafına bizim de iç onay sürecini tamamladığımız bildirilir, yürürlüğe giriş tarihi tespit edilir, bu şekilde anlaşma uluslararası bakımdan da yürürlüğe girmiş olur.

Bunun dışında, “Suriye’yle anlaşmalarımız var mı?” diye zannediyorum bir soru vardı, ona bir yanıt vermek isterim. Suriye’yle, efendim, yine bu Yüksek Düzeyli Stratejik İşbirliği Konseyi çalışmalarından bahsetmiştim Irak’la bağlantılı olarak. Benzer bir çalışma 22-23 Aralık 2009 tarihlerinde yapılmıştır ve bu dört mutabakat zaptı üzerinde anlaşılmıştır. Bu mutabakat zabıtlarının da ben isimlerini vermek isterim size: “Kuraklıkla Mücadele ve Su Kaynaklarının Etkin Kullanımı”dır biri, bir diğeri su kalitesiyle bağlantılıdır. Asi Nehri üzerinde “Dostluk Barajı” adı altında ortak bir baraj inşa edilmesi öngörülmüştür, bununla bağlantılıdır. Dördüncü de Suriye’nin Dicle Nehri’nden sulama amaçlı su çekimine ilişkin mutabakat zaptıdır.

AHMET KENAN TANRIKULU (İzmir) – Bunlar Meclise geldi mi?

DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI SINIR AŞAN SULAR DAİRE BAŞKANI ASLI ORAL – Genel Kuruldan geçti efendim.

BAŞKAN – Geçti. 9/3/2011 tarihinde 6187 sayılı Kanun’la Suriye Arap Cumhuriyeti ile Türkiye Arasında Dicle Nehri’nden Su Çekilmesi İçin Suriye Topraklarında Pompa İstasyonu Kurulması Konusundaki Mutabakat Zaptı Meclisten geçti efendim.

Bir tane daha var, inşallah onu da bilahare söyleyelim artık.

DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI SINIR AŞAN SULAR DAİRE BAŞKANI ASLI ORAL – Onun dışında ben herhangi bir yükümlülüğümüz olup olmadığı... Bu konu üzerinde durulduğunu hatırlıyorum Fırat ve Dicle nehirleriyle bağlantılı olarak, Dicle Nehri’yle ilgili herhangi bir yükümlülüğümüz bulunmamaktadır ama Fırat Nehri’yle ilgili olarak vardır. Hangi anlaşmaya dayanır? Ondan da bahsedeyim kısaca. 1987 tarihli Türkiye-Suriye Karma Ekonomik Komisyonu Protokolünün 5’inci maddesi çerçevesinde öngörülmektedir. Buna göre Türkiye yıllık ortalama aylık akışı 500 metreküp/saniyeden fazla olacak. Aylık vermemiz gereken, taahhüdümüz olan bir miktar vardır. Yani

Fırat'la ilgili bu yükümlülük vardır. Eğer bu miktar verilemezse, bir sonraki ayda da bu telafi edilmektedir.

SALİH FIRAT (Adıyaman) – Bunda bir süreç kısıtlaması var mı?

DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI SINIR AŞAN SULAR DAİRE BAŞKANI ASLI ORAL – Hayır efendim, süresiz bu.

Bu “Nihai tahsisine kadar” diye bu metinde bir ifade de vardır. Çünkü asıl amaç nihai tahsisin de yapılmasıdır belli bir noktadan sonra. Türkiye bu yükümlülüğünü yerine getirmektedir çünkü barajlar sayesinde -bizim beş önemli barajımız vardır Fırat üzerinde- suyun düzenli olarak bırakılması mümkün olmaktadır, taşkınlar engellenmektedir ve Türkiye bu yükümlülüğü yerine getirmektedir. Biz bunu DSİ Genel Müdürlüğümüzden aldığımız verilerle destekliyoruz ve Suriye'ye aylık bazda bildiriyoruz. Bir iyi niyet olarak biz bu bilgiyi Irak'la da paylaşıyoruz. Irak'la paylaşmamızın da nedeni şudur: Biz 87'de bu Karma Ekonomik Komisyon Protokolünü yaptık, Irak ve Suriye de kendi aralarında 1989 yılında bir anlaşma yaptılar ve bu bırakılan suyun, bizim bıraktığımız, Fırat'ın ana kolundan bırakılan bu suyun yüzde 58'inin Irak'a verilmesi, yüzde 42'sinin Suriye'de kullanılması yönünde. Bu çerçevede devam etmektedir.

Bir sonraki soruya geçmek istiyorum uygun görürseniz. Sayın Milletvekili: “Herhangi bir gizli anlaşma var mıdır, sulama projeleri falan?” Herhangi bir gizli anlaşma yoktur efendim.

SALİH FIRAT (Adıyaman) – Ben cevabımı aldım. Bu Suriye'ye verilen metinde hani o, 500 metreküp/saniyeyi sanki engelliyor.

DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI SINIR AŞAN SULAR DAİRE BAŞKANI ASLI ORAL – Bu açık bir anlaşmadır efendim.

SALİH FIRAT (Adıyaman) – O biraz sanki engelliyor.

AHMET KENAN TANRIKULU (İzmir) – Zaten gizli anlaşma olmaz.

MEHMET HİLAL KAPLAN (Kocaeli) – Yani siz aylık 500 metreküp/saniyeyi yerine getiremediniz iki-üç ayda, herhangi bir yaptırım var mı?

DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI SINIR AŞAN SULAR DAİRE BAŞKANI ASLI ORAL – Herhangi bir yaptırım yoktur, sonraki aylarda o telafi ediliyor. Yani bizim 87'den itibaren deneyimimiz bu yöndedir.

SALİH FIRAT (Adıyaman) – Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Evet arkadaşlar, hepinize teşekkür ediyorum.

Bir bilgi daha verelim: Suriye ile Türkiye Cumhuriyeti arasında su kalitesiyle ilgili 21/4/2010 tarih, 1/861 sayılı bir kanunla yasalastığını Meclisimizde ifade edelim. Hepinize teşekkür ediyorum.

Devam edeceğiz arkadaşlar, yarın da buradasınız inşallah, hep beraberiz.

Tasarıyla ilgili başka söz alan arkadaşımız? Yok.

Oylarınıza sunuyorum efendim: Kabul edenler... Etmeyenler... Oy birliğiyle kabul edilmiştir.

Gündemimizin 7'nci maddesinde, Türkiye Cumhuriyeti Çevre ve Orman Bakanlığı ile Irak Cumhuriyeti Ulaştırma Bakanlığı Arasında Meteoroloji ve Meteorolojik Araştırmalar Alanlarında Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı.

Genel gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

"Türkiye Cumhuriyeti Çevre ve Orman Bakanlığı ile Irak Cumhuriyeti Ulaştırma Bakanlığı Arasında Meteoroloji ve Meteorolojik Araştırmalar Alanlarında Mutabakat Zaptı", ülkemiz ile Irak arasında tesis edilen Yüksek Düzeyli Stratejik İşbirliği Konseyi Toplantıları çerçevesinde Sayın Başbakanımızın Iraklı ziyareti sırasında, 15 Ekim 2009 tarihinde Bağdat'ta imzalanmıştır.

Söz konusu Mutabakat Zaptı çerçevesinde, iki ülke hakları arasındaki dostane ilişkilerin güçlendirilmesinin yanısıra meteoroloji ve meteorolojik araştırmalar alanındaki işbirliğinin artırılması, erken uyan sistemlerinin geliştirilmesi, Hava Tahmini ve Sayısal Hava Tahmin Modelleri konusundaki deneyimlerin karşılıklı olarak paylaşılması gibi konularda işbirliği öngörülmektedir.

Taraflar; ortak bilimsel araştırma ve programlar yürütülmesi, meteoroloji teknolojilerinin değişimi, eğitim programları, toplantılar, konferanslar ve sempozyumlar düzenlenmesi, görevli, uzman ve araştırmacıların değişimi yollarıyla işbirliğini geliştireceklerdir.

Türkiye ile Irak arasında son dönemde hızla gelişen iyi ilişkiler kapsamında meteoroloji alanında işbirliğinin daha ileriye götürülmesi bakımından "Türkiye Cumhuriyeti Çevre ve Orman Bakanlığı ile Irak Cumhuriyeti Ulaştırma Bakanlığı Arasında Meteoroloji ve Meteorolojik Araştırmalar Alanlarında Mutabakat Zaptı'nın onaylanmasının yararlı olacağı da değerlendirilmektedir.

BAŞKAN – Bu da üç maddeden oluşan, yürürlük, uygunluk ve yürütme maddeleri.

İç Tüzük'ün 23'üncü maddesine göre tümü üzerinde görüşülmesini öneriyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Oy birliğiyle kabul edilmiştir.

Tasarı hakkında Bakanlık temsilcilerimizden bilgi rica ediyoruz.

ORMAN VE SU İŞLERİ BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI İSMAİL CERİTLİ -Biz o konuda söyleyeceklerimizi tamamladık efendim.

BAŞKAN - Meteorolojiden gelen Ali Karataş Bey, buyurun.

METEOROLOJİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI ALİ KARATAŞ – Sayın Başkanım, Sayın Komisyon üyeleri; hepinizi saygıyla selamlarım.

Efendim, bizim Meteoroloji Genel Müdürlüğü olarak sahip olduğumuz teknolojik imkânları... Ki bunlar, sayısal hava tahmin modelleri, özellikle uzun süreli tahminlerde kullandığımız

sayısal hava tahmin modellerimiz var, bunun dışında radar, meteorolojik radar, Türkiye’de şu anda on bir tane büyük radar kurduk. Bununla ilgili teknolojik birikimimiz var. Bunun dışında otomatik gözlem sistemlerini geliştirdik. Türkiye’de önümüzdeki yıl 700’e yakın yerde meteorolojik gözlem, otomatik gözlem sistemimiz olacak. Bunlarla ilgili teknolojik deneyimimizi onlara aktarmamız, onlarla birlikte iş birliği yapacağız efendim. Onun dışında, uluslararası deneyimimiz var. Biz Dünya Meteoroloji Örgütünün çok faal bir üyesiyiz. Bunun dışında Avrupa’da iki tane uluslararası merkez var, Avrupa Orta Vadeli Tahmin Merkezi ve Avrupa Meteorolojik Uydu Teşkilatı. Uydu görüntüleri meteorolojik tahminlerde çok çok önemli bir yere sahip. Bu konudaki deneyimimizi de yine onlara yansıtacağız. Burada özellikle Güneydoğu Bölgemizi sıkça etkileyen toz ve kum fırtınaları konusunda onlarla çok güzel bir çalışmamız var. Bunun bir örneği de, önümüzdeki hafta Antalya’da bir çalıştay olacak, Irak’tan da buraya temsilciler gelecek, katılacaklar. Bu konuda da yine onlarla birlikte çalışmamız var.

Bir de, Türkiye’deki birkaç yerde eğitim merkezimiz var. Onların personelini Türkiye’deki eğitim çalışmalarına çağırıyoruz. Zaman zaman biz de o tarafa gidip onlara eğitim verme konumuz olacak.

Bu şekilde efendim, arz ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz.

Soru sormak isteyen veya katkıda bulunmak isteyen sayın üyemiz? Yok.

Tasarının tümünü oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Oy birliğiyle kabul edilmiştir.

Gündemimizin 8’inci maddesi, Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Kosova Cumhuriyeti Hükûmeti arasında Çevre Alanında İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı yer alıyor.

Genel gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

"Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Kosova Cumhuriyeti Hükûmeti Arasında Çevre Alanında İşbirliği Anlaşması" ile; çevre kirliliğinin azaltılması, çevrenin, doğal kaynakların ve biyolojik çeşitliliğin korunması amacıyla Türkiye ile Kosova arasında bilgi, deneyim ve teknoloji paylaşımı konularında işbirliği yapılması öngörülmektedir.

Söz konusu Anlaşma çerçevesinde; ortak bilimsel ve teknik araştırmalar yapılması, işbirliği projelerinin geliştirilmesi, bilimsel, teknik bilgi ve belge değişimi, araştırmacı, danışman ve uzman değişimi, ortak eğitim, konferans, sempozyum ve toplantılar düzenlenmesi şeklinde faaliyetlerle taraflar çevre alanında işbirliğini geliştirmeyi amaçlamaktadır. Mezkur Anlaşma çerçevesinde

öngörülen işbirliğini gerçekleştirmek amacıyla taraflar Ortak Komite oluşturacak ve işbirliğinin yol haritasını içeren Çalışma Programları hazırlayacaktır.

BAŞKAN – Yine, anlaşma uygunluk, yürürlük ve yürütme maddelerinden oluşuyor.

İç Tüzük'ün 23'üncü maddesi uyarınca tasarının tümü üzerinde görüşülmesini öneriyorum, oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Oy birliğiyle kabul edilmiştir.

Tasarı hakkında Bakanlık temsilcilerimizden bilgi rica ediyorum.

Sayın Müsteşar Yardımcımız, buyurun.

ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI SEDAT KADIOĞLU
– Teşekkürler Sayın Başkanım.

Aslında Kosova'yla bu ikili iş birliği protokolü olmadan önce de biz onlarla çok güzel ikili ilişkiler çerçevesinde çalışmalarımızı yürütüyorduk geçmişte, 2006 yılında özellikle. Hem bir heyet göndererek hem de onlardan bir heyeti kabul ederek çevresel konuların paylaşılması yönünde çalışmalar başlatmıştık. Tabii, protokol yürürlüğe girdikten sonra başta hava kalitesi, çevresel etki değerlendirilmesi, kimyasallar yönetimi ve entegre katı atık yönetimi çok önemli bir konu. Bu konular üzerinde onlarla birlikte çalışacağız. Özellikle Beşinci Dünya Su Forumu'nda Kosova'ya gelen Sayın Bakanımızın isteği üzerine bu ikili iş birliği protokolünün bir an önce hazırlanması ve yürürlüğe konulması çerçevesinde bir çaba gösterilmişti. İnşallah bu protokol yürürlüğe girdikten sonra biz teknik çalışma grupları oluşturarak özellikle çevre konularında, su, hava, atık, kimyasallar konusunda deneyimlerimizi Kosova'daki kardeşlerimizle biz, onlarla paylaşmayı arzuluyoruz. Bu protokol yürürlüğe girerse, eminim ki iki ülke arasındaki hem uzman paylaşımı hem de bilgi paylaşımı hem de ilişkilerin daha üst düzeye çıkması açısından önemli olacaktır diye düşünüyoruz.

Arz ederim efendim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın üyelerimizden söz almak ya da soru sormak isteyen?

Sayın Bakanımız, buyurun.

AHMET KENAN TANRIKULU (İzmir) – Sayın Başkanım, bununla ilgili özellikle söz aldım. Şu sebepten: Kosova'yı ilk tanıyan ülkelerdeniz Kosova bağımsızlığını ilan ettiği zaman, Türkiye Cumhuriyeti onu ilk tanıyan yanılmıyorsam Amerika Birleşik Devletleri'nden sonraydı galiba. Dolayısıyla bu anlaşma çok önemli bir anlaşma bence. İşin çevresel boyutunu düzenlemesi bir yana Kosova gibi yeni oluşan ve Balkanlar'da da Türkiye Cumhuriyeti'nin ileride geniş ölçüde iş birliği yapabileceği ülkelerden bir tanesi. Bu bakımdan, belki biraz önce söylediğim söze gene atıfta bulunacağım. Genel Kurulumuzda öncelikle görüştürülebilecek yasalardan biri hâline getirilirse faydası olur diye düşünüyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Başka söz almak isteyen? Yok.

Tasarının tümünü oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Oy birliğiyle kabul edilmiştir.

Gündemimizin son maddesi, Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile İran İslam Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Doğal Kaynaklar ve Su Havzası Amenajmanı Üzerine Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı.

Genel gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

"Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile İran İslam Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Doğal Kaynaklar ve Su Havzası Amenajmanı Üzerine Mutabakat Zaptı" ile; fidan üretim teknikleri, tohum ve fidan alışverişi, hızlı büyüyen türlerin, özellikle kavak üretimi ve teknoloji transferi, toprağın ve suyun korunması, ekim, mekanik ve biyolojik müdahaleler de dahil olmak üzere, Zagros Bölgesi'nde, özellikle Buralan su havzasında ortak bir su havzasının entegre yönetimi, ağaçlandırma ve erozyon kontrolü teknikleri, çölleşme ve erozyonla mücadele, suyun ve toprağın korunması ve atık su yönetimi, sürdürülebilir orman planlaması ve yönetimi ile çok amaçlı ormancılık, ulusal ormancılık programı, orman yangınlarının kontrolü ve önlenmesi ile erken uyan sistemleri, doğal kaynak yönetiminde kapasite geliştirme, izleme ve değerlendirme gibi alanlarda işbirliği yapılması öngörülmektedir.

Taraflar, eğitim programı, toplantı, konferans ve sempozyum düzenleme, bilimsel ve teknik araştırma düzenleme, araştırma ve geliştirme faaliyetleri ile orman yönetimi uygulamaları üzerine bilimsel ve teknik düzeyde bilgi ve belge değişimi, orman teknolojilerinin değişimi, araştırmacı, danışman ve uzman değişimi ile işbirliği projeleri geliştirme şeklinde yöntemlerle işbirliği yapacaktır. Böylece, Türkiye ile İran arasında doğal kaynaklar ve su amenajmanı alanındaki ilişkilerin daha ileriye götürülmesi mümkün olacaktır.

BAŞKAN – Yine anlaşma uygunluk, yürürlük ve yürütme maddelerinden oluşuyor.

İç Tüzük'ün 23'üncü maddesi uyarınca tasarının tümü üzerinde görüşülmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Oy birliğiyle kabul edilmiştir.

Bakanlık temsilcilerimizden bilgi alalım.

Sayın Müsteşar Yardımcım, buyurun.

ORMAN VE SU İŞLERİ BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI İSMAİL CERİTLİ – Sayın Başkanım, İran'la yapılacak olan anlaşmanın da en ana temel başlığı ormancılık olacak. Tabii, amenajman planlarının ve orman yönetimi plan ve programlarının hazırlanması ve uygulanması konusunda tecrübe transferi yapmayı planlıyoruz İran'a. Yine, tabii sürdürülebilir orman yönetimi,

doğal kaynakların yönetimi, flora ve fauna türlerinin korunmasıyla ilgili de ne tür projelerin geliştirildiği tarafımızdan, ülkemiz tarafından geliştirildi ve İran sınırları içerisinde bunun nasıl uygulanacağı yönünde biz ağırlıklı tecrübelerin aktarıldığı ama tabii, süreç içerisinde alabileceklerimiz olursa o konuda da kendi kapasitemizi geliştirmeye yönelik eğitim programları yapılacaktır.

Arz ederim efendim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Tasarıyla ilgili sayın üyelerimizden söz almak veya soru sormak isteyen arkadaşımız? Yok.

Tasarıyı oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Oy birliğiyle kabul edilmiştir.

Gündemimizde bulunan tüm tasarıları görüşmüş bulunuyoruz.

Yarın saat 10.30'da komisyonumuzun dördüncü toplantısını yapmak üzere toplantıyı kapatıyorum.

Kapanma Saati: 12.05